

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 13

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciškan. 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3 telefon 280

Maribor, petek 17. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejemnik v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

V Tobruku 30.000 branilcev

Po vesteh iz angleških virov se priprave za napad na Tobruk zaključujejo in poročevalec ameriške agencije pravi, da se bo pričel najbrže prihodnji teden — Tretja faza ofenzive bi imela za cilj Derno, vendar je tam terenski položaj zaradi hribovitosti za motorizirane čete težavnejši — Letalski napadi

VESTI ANGLEŠKIH VIROV

KAHIRA, 17. jan. Ass. Press. Angleške čete so v zadnjih dneh konsolidirale položaj v zasedenem ozemlju zahodno od Tobruka proti Dorni. Na vsem tem ozemlju ni sedaj nobenih italijanskih čet več in tudi ne letalskih sil. Napredovanje proti zahodu pa se bo nadaljevalo najbrže šele po zavzetju obkoljenega Tobruka. Posadka v Tobruku je mnogo večja, kakor se je prvotno domnevalo in je treba računati s tem, da znaša okoli 30.000 mož. Vsi ti bodo nedvomno zajeti, kajti nobenega govora ne more biti, da bi se Italijanom posrečilo bodisi dolgo braniti Tobruk, bodisi prebiti se na zahod do Dorne. Razvrstitev angleških čet okoli obleganega Tobruka je v glavnem dovršena in težko topništvo nadaljuje rušenje italijanskih obrambnih postojank, zaradi tega je

treba računati, da se naglo bliža trenutek splošnega angleškega napada. Med strokovnjaki in poznavalci položaja vlada prepričanje, da se bo izvršil ta napad prihodnji teden in da se bo takoj nato pričela tretja faza angleške ofenzive v Libiji, katere cilj bo po vsej priliki Derna. Vendar je treba računati s tem, da postaja teren pri Dorni in od Dorne dalje zaradi gorovja težavnejši za operiranje z motoriziranimi četami.

BARDIJA, 17. jan. Reuter. Tobruška posadka, ki šteje po cenitvah okoli 30.000 mož, je očitno dobila nalogo, da zadrži čim delj časa britanske čete. Angleške čete se pa pripravljajo na zadnji napad. Peščeni vihar se je polegel.

NAPAD NA CATANIO

KAHIRA, 17. jan. CBS. Okoli 30 do 40 letal je bilo uničenih pri nedeljskem na-

padu na letališče Catania na Siciliji. Catania je nemško oporišče.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 17. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo iz Afrike in Sredozemlja: Kirenaika. Običajno udeleževanje artilerije na bojišču pri Tobruku ter naših hitrih oddelkov na področju Giarabuba. Naša letala so bombardirala ceste in sovražnikove priprave jugovzhodno od Tobruka. Eno sovražnikovo letalo je pri ogledniškem poletu izven Tobruka sestrežila protiletalska artilerija kr. mornarice. Vzhodna Afrika. Nekaj nastopov artilerije na sudanskem bojišču. Naša letala so napadla pristanišče Port-Sudon. Sovražnik je izvedel letalski napad na Assab ter prizadel manjšo škodo. Ena naših pod-

mornic, ki ji poveljuje kapitan korvete Mario Spani, je torpedirala na Sredozemskem morju ponoči od 10. na 11. januar lahko sovražnikovo križarko. Druga podmornica pod poveljstvom kapitana korvete Vitoria Raccanelli je potopila na Atlantskem oceanu angleško pettisotonsko ladjo. V noči od 15. na 16. jan. so sovražni bombniki bombardirali Catania in povzročili malenkostno škodo. Bilo je nekaj ubitih in ranjenih.

RIM, 17. jan. CBS. Italijansko vrhovno poveljstvo javlja, da se bjeleto bitke v okolici oaze Giarabub.

BOMBARDIRANJE MALTE

MALTA, 17. januarja. Reuter. Bombardiranje Malte v sredo ni napravilo posebne škode. Mrtvih ni bilo.

Letalski napadi na Anglijo in Nemčijo

Včeraj in ponoči je bilo izvršenih več nemških letalskih napadov na Anglijo in angleških na Nemčijo, vendar niso dosegli srditosti prejšnjih — Večjega obsega je bil le angleški napad na Wilhelmshaven

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 17. jan. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Nemško vojno letalstvo je včeraj izvedlo ogledniške polete ter obmetavalo z bombami neko zavezniško vojaško taborišče ter še neki drug cilj v jugovzhodni Angliji. V noči od 15. na 16. januarja je večje število naših bombnikov kljub slabemu vremenu napadlo v zaporednih valovih v vojaškem ozirju važne cilje v nekem mestu srednje Anglije. Napad manjšega obsega je bil izveden na London. Na železniški postaji v Doverju je bilo doseženih nekaj neposrednih zadetkov. Nadaljevalo se je polaganje min pred angleškimi pristanišči. Sovražnik je na nekaj krajih v severni Nemčiji metel rušilne in zažigalne bombe. V Wilhelmshavenu je izbruhnilo nekaj požarov v stanovanjskih hišah. Po zaslugi organov javne varnosti, oddelkov pomožne službe in oddelkov za pasivno zaščito, so bili požari omejeni. Tudi na pristaniščih je padlo nekaj zažigalnih bomb, ki pa ni-

so povzročile pomembnejše škode. V Wilhelmshavenu je bilo pri tej priliki ubitih 20 ljudi, ranjenih pa 35.

BERLIN, 17. jan. CBS. Dvajset oseb je bilo ubitih in 35 ranjenih ter več hiš zažganih v Wilhelmshavenu včeraj ponoči, javlja nemško vrhovno poveljstvo.

DANAŠNJE POROČILO

BERLIN, 17. jan. DNB. Nekaj angleških letal je v minili noči napadlo nemško ozemlje. V severozahodni Nemčiji je bilo odvrženih nekaj bomb, ki so prizadele precej škode. Vojni ali vojnogospodarski objekti niso bili zadeti. V nekem mestu so padle bombe na šolo. Požar, ki je nastal, je pogasjen. Žrtev ni bilo.

NAPADI NA ANGLIJO

AMSTERDAM, 17. DNB. Britanski radio je sporočil, da je bil sinoči pozno zvečer dan dvakrat znak za alarm v Londonu. Nemška letala so se pojavila tudi nad drugimi deli Anglije.

PORUŠENA MESTNA HIŠA

PORTSMOUTH, 17. jan. AP. Pri zadnjem napadu na Portsmouth je bila po-

rušena do tal mestna hiša.

NAPADI NA NEMČIJO

LONDON, 17. jan. Reuter. Angleška letala so nocoj spet napadla dvakrat Wilhelmshaven in sicer med 20. in 24. uro ter po 5. uri zjutraj. Požari so se videli v razdalji 160 km.

ANGLEŠKI NOČNI LOVCI

LONDON, 17. jan. CBS. Angleški »nočni lovci«, poseben oddelk lovskih letal, ki nastopa proti sovražnim bombnikom ponoči, so sestrežili včeraj dva bombnika. Angleško letalstvo je povečalo število svojih »nočnih lovcev«, ki imajo tudi posebne priprave za boje ponoči.

DOSEDANJE ANGLEŠKE IZGUBE KRIŽARK

LONDON, 17. januarja. AP. Angleška mornarica je izmed 64 križark, kolikor jih je imela v začetku vojne, doslej izgubila 4. To so »Effingham«, »Calypso«, »Curlew« in sedaj »Southampton«.

CORDELL HULL

zunanji minister Zedinjenih držav

Winant veleposlanik USA v Londonu

WASHINGTON, 17. jan. Reuter. Za novega veleposlanika Zedinjenih držav Severne Amerike v Londonu je imenovan John Winant.

SESTANKA NE BO

RIM, 17. jan. CBS. Tu zanikujejo vesti, da se pripravlja sestanek vodilnih nemških in italijanskih osebnosti.

Drugi napad na »Illustrious«

BERLIN, 17. jan. AP. Nemški strmo-glavski bombniki so izvršili drugi napad na 23.000 tonski angleški nosilec letal »Illustrious«, ki je bil pred dnevi v 5 in pol urnem boju z letali zadet. Po nemških vesteh je bila ladja še večkrat direktno zadeta. Ena težka in dve lažji bombi sta padli direktno na krov »Illustriousa«. Matična ladja za letala se je zatekla v Malto ali pa v Alexandrijo.

RIM, 17. januarja. Stefani. Angleška

admiraliteta se je malo pozno, pa vendarle odločila, priznati izgubo križarke »Southampton«. Vest o izgubi te križarke je bila prikrita najbrže samo zato, da bi se angleški narod ne razburil, ko bi zvedel v celoti za udarce vojni mornarici v Sredozemlju. Angleži pač lahko omogočijo svoje transporte skozi Sicilski preliv, toda z rizikom izgube svojih edinic od podmornice do linijskih ladij.

Internirani francoski politiki

VICHY, 17. jan. AP. Iz koncentracijskega taborišča v Auenas so bili prepeljeni v Val les Bains v departement Ardèche naslednji politiki: bivši generalni tajnik v Blumovi vladi Jules Moch, socialistični poslanec Salomon Grumbach, bančnik Paul Louis Weiller, Raymond Philippe, letalski tovarnar Marcel Bloch, bivši socialistični minister za

notranje zadeve Marx Dormoy, bivši socialistični finančni in notranji minister Vincent Auriol, bivši poslanec Jacques Moutet, bivši minister za kolonije Georges Mandel, bivši češkoslovaški minister za notranje zadeve monsieur Sramek, bivši minister za delo Pomaret in letalski konstruktor Devoinet.

Za Bergonzolijem ni sledu

RIM, 17. jan. ZPV. Na konferenci strodnikov tujih listov je bilo predstavniku italijanske vlade stavljeno vprašanje, kaj je z usodo generala Bergonzolija, branitelja Bardije, ki je po padcu trdnjave z motornim čolnom pobegnil proti zahodu. Odgovor se je glasil da je to stvar vojnega ministristva. Doslej manjka vsaka

sled za slavnim generalom in ne vedo, ali je bil ranjen ali ubit, ali je pa morda le srečno pobegnil k italijanskim četam. V novinarskih krogih menijo, da je »barba elettrica«, bivši vodja italijanskih legionarjev v Španiji, izbral raje smrt, kakor da bi prišel v ujetništvo Angležev.

USTAVLJEN PROMET NA MADŽARSKEM

BUDIMPEŠTA, 17. jan. MTI. Zaradi slabega vremena, ki je nastalo po vsej državi in v zvezi z omejitvami železniškega prometa v sosednjih državah, je počenši z današnjim dnevom za tri dni ustavljen promet vseh osebnih vlakov. Mednarodni vlaki bodo vozili tudi te tri dni.

NEMŠKI ŠKOF K PAPEŽU

BERLIN, 17. jan. CBS. Nemški katoliški knezoškof iz Münstra Clemens von Galen bo v kratkem odpotoval v Vatikan na poročanje papežu.

NAPREDOVANJE ITALIJANSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA

RIM, 17. jan. AP. Predsednik vlade Benito Mussolini je podpisal ukaz o napredovanju italijanskega prestolonaslednika Umbertoja v čin armadnega generala, poveljnika zbora. Zatrjujejo, da je to najboljši demanti tujih vesti, da obstaja nesporazum med kraljevsko hišo in fašizmom.

AMERIŠKA GROŽNJA JAPONSKI

TOKIO, 17. jan. CBS. Japonski listi pišejo, da je zbiranje ameriške pacifiške mornarice v okolici Havajskega otočja »grožnja in pretnja« Japonski.

Konec ameriške nevtralnosti

Tolmačenje zadnjega Hullovega govora v kongresu — Boj se bide v kongresu le o pooblaščenih, ne več o pomoči Angliji — Predlogi uglednih osebnosti — Gradnja 400 malih vojnih ladij — Vojska bo štela že letos 1.515.468 mož

WASHINGTON, 17. jan. Reuter. Izjave vladnih organov pred zunanje-političnim odborom jasno kažejo, da skušajo govorniki prikazati nujnost utemeljitve pomoči Veliki Britaniji. Cilji zakona o posojanju vojnega materiala se sploh ne kritizirajo. Kritiki je izpostavljen le pooblastilni zakonski predlog, ki daje eni sami osebi, predsedniku Rooseveltu daljnosežna pooblastila. Vsi komentirali se strinjajo v tem, da pomenijo izjave Cordella Hulla konec ameriške nevtralnosti in da so USA, čeprav niso v vojni, zavzele do nje določeno stališče, ki pa je v nasprotju z zahtevami mednarodnega prava. Neka zelo ugledna osebnost je k Hullovedemu govoru pripomnila: »Bilo je treba biti v istem prostoru, da se prepričaš, s kako globokim prepričanjem je Hull govoril.« Predstavnik tiska so pripomnili, da so mnogi izmed njih poslušali pred zunanje-političnim odborom Hulla, ko je že pred tremi leti napovedal sedanje dogodke. Izjava vojne ministra Stimsona se smatra za zelo važno, ker je član republikanske stranke v Rooseveltovi vladi in more vplivati na gotove sekcije stranke.

BERLIN, 17. jan. DNB. »Nemška diplomatska politična korespondenca« smatra Hullovo govor za smel poizkus, opravičiti njegovo zunanjo politiko in svojo lastno osebnost ter ponašanje vse po l. 1920, ko je postal član predstavništva doma in se zavzemal za ratifikacijo Versaillesa ter tako rekoč za priznanje vseh krivic, ki so bile tedaj s tem mirom nanešene nemškemu narodu. Kar so anglosaksonski narodi s silo navrgli svetu smatra Hull za pravično mednarodno sodelovanje. Beseda nasilje začne pri Hullu šele tedaj, ko so nekatere sile odklonile takšno stanje kot nevzdržno za vsakega razumnega človeka. Pojmi teh sil seveda niso v skladu z redom in pravičnostjo Hulla. Cordell Hull, ki ve o evropskih zadevah prav tako malo kakor povprečni Evropec o Ameriki, primerja uničenje Evropskega mira s preganjanjem iz raja. — Hull je bistvena potreba ta, da se ohrani britska prevlada na svetu in morju; ameriški javnosti hiti dokazovati, kako hoče Nemčija hoče uničiti angleško prevlado nad morji samo zato, da bi sama postala gospodarica morja in tako ogrozila tudi zahodno hemisfero. Zanimivo je, da se Hull niti z eno besedo ni spomnil grobitve nevtralnosti in pravic v Južni Ameriki, kjer Anglija vodi protipravno blokadno vojno. Tako vlači v svoj vojni sistem dežele, ki jih izkorišča le zato, da obdrži svojo hegemonijo. Tak je za Hulla novi zakon in red v svetu, zaključuje korespondenca.

WASHINGTON, 17. jan. CBS. V pre-računu vojnega ministrstva, ki se začne s 1. julijem, je postavka skoro 6 milijard dolarjev za 1.515.468 mož, kolikor jih bo letos štela ameriška vojska.

WASHINGTON, 17. jan. CBS. Pomorski odbor kongresa je sprejel kredit 909 milijonov dolarjev za izgraditev 400 malih vojnih ladij za ameriško mornarico, 300 milijonov dolarjev pa za povečanje obrambe ladij pred zračnimi napadi. Nove ladje, ki bodo stale okoli 465 milijonov dolarjev, bodo večinoma minolovci, torpedovke, motorni čolni itd.

PALM BEACH, 17. jan. CBS. Major Barclay Warburton, ki je bil med prvo svetovno vojno ameriški vojaški ataše v Parizu, je predložil Rooseveltu, da plačajo USA stroške vzdrževanja britanske in svobodne francoske mornarice kot neke vrste »zavarovalnico« pred napadi na ameriško floto.

CHAMPAIGN, Illinois, 17. jan. CBS. Ameriški upokojeni admiral Yates Stirling je govoril ter zahteval, naj ameriška flota spremlja v Atlantiku angleške konvoje. Admiral je izjavil, da bodo nemška in italijanska letala skupaj z mornarico izvršila glavni napad na britansko mornarico.

WASHINGTON, 17. jan. DNB. Bivši ameriški poslanik v Londonu, Kennedy, je obiskal včeraj Roosevelta, Hulla in Wellasa ter je dejal, da bo v torek govoril v zunanje-političnem odboru senata o

svojem stališču k ameriški pomoči Veliki Britaniji.

WASHINGTON, 17. jan. DNB. Predsednik Roosevelt je razpravljal z bivšim poslanikom USA v Londonu, Kennedyjem tudi o novem predstavniku Washingtona v angleški prestolnici. Kennedy je predsedniku razložil vsebino govora, ki ga bo po radiu naslovil na javnost ter zavzel v njem svoje stališče do zunanje-političnih problemov USA.

Zbiranje Nemcev na Siciliji

LONDON, 17. jan. ZPV. Kakor poročajo angleški listi, je postala Sicilija glavno oporišče nemške vojske, zlasti letalstva na Sredozemlju. Skoraj vse bojne sile Nemčije, ki prihajajo v Italijo, se zbirajo na Siciliji, iz katere ustvarjajo močno utrjeno bazo za vse nadaljnje vojne operacije. Zaenkrat bodo Nemci vodili pred vsem letalsko napadalno vojno proti angleški vojni mornarici na Sredozemlju, ni

pa izključeno, da bodo za pozneje pripravili tam tudi izhodišče za eventualna izkrcanja v Afriki. Mimo tega je prispel del nemškega vojnega letalstva tudi na Sardinijo. Nemška letala so prihajala v Italijo večinoma po zraku čez Karnske Alpe in Brenner. Nemški vojaki so tudi v Trstu in Vidmu. Videm je važna prehodna točka za nemško letalstvo.

Pozicijski boji v Albaniji

RIM, 17. jan. Stefani. Poročilo vrhovne italijanskega poveljstva iz Albanije se glasi: Sovražnikovi napadi so bili odbiti z naglim nastopom naših čet.

ATENE, 17. jan. At. Ag. V uradnem sporočilu vrhovnega poveljstva grške vojske št. 82 javljajo, da se bijejo na bojišču lokalni boji. Grške čete so zajele nekaj sovražnikov. V notranjosti Grčije ni bilo zračnih napadov, povsod je vladal mir.

ATENE, 17. jan. ZPV. Operacije v Albaniji so ostale tudi tekom včerajšnjega

dneva omejene na boje za posamezne strateške položaje, ne da bi bile pri tem dosežene kake pomembnejše odločitve. Grki poročajo samo o napredovanju na nekaterih lokalnih odsekih, kjer so zopet ujeli nekaj italijanskih vojakov. V glavnem se bijejo boji še vedno okoli Tepelenije, kjer se skušajo Italijani za vsako ceno vzdržati v svojih položajih in morajo Grki vsakega posebej zavzeti z napadom na nož.

Ugibanja okoli Romunije

BERN, 17. jan. ZPV. Ugibanja okoli obiska generala Antonescuja v Nemčiji se, kakor poročajo švicarski listi iz Berlina, še vedno nadaljujejo. Dočim trdijo nekateri, da je romunski vodja države že bil v Nemčiji in se je v Fuschlu sešel s von Ribbentropom, pravijo drugi, da bo šel prišel, tretji pa zopet zatrjujejo, da v Nemčijo sploh ne pride Antonescu, ampak podpredsednik vlade Hora Sima. Na uradnem mestu o vsem tem molče in ni mogoče dobiti nobenih informacij. Tudi ni mogoče izvedeti ničesar iz ozadja vseh teh govorov o potovanju Antonescuja ali Sime v Nemčijo. Mogoča so le ugibanja. Najbolj verjetno je, da gre za ureditev notranjih razmer v sami Romuniji na

eni strani, za ureditev romunsko-madžarskih odnosov pa na drugi strani. V Berlinu ne prikrivajo, da so razmere v Romuniji zelo napete in da postaja razdor med legionarji in sedanjo vlado vedno večji. Tudi agitacija proti Madžarski stalno narašča, kar povzroča, da ni mogoče upostaviti med Bukarešto in Budimpešto tistega razmerja, ki bi bilo potrebno že z ozirom na to, da sta tako Madžarska kakor Romunija vključeni v isti sistem osl. Ne manjkajo pa nazadnje tudi glasovi, ki govorijo o obširnejših ciljih z ozirom na celotni problem jugovzhoda, v kolikor prihaja v poštev kot del načrtov sedanje vojne.

Odnošaji med Francijo in Nemčijo

BERN, 17. jan. ZPV. Po informacijah iz Vichyja, je treba pričakovati v prihodnjih dneh pospešitev razčiščevanja odnosov med Nemčijo in Francijo, a govori se tudi o direktnih pogajanjih med Francijo in Italijo, posebno v zvezi s potovanjem kardinala Gerlierja v Rim. Kakor se zdi, je razmerje med Vichyjem in Berlinom ostalo po zadnjih sestankih in po izločitvi Lavala nespremenjeno, to se pravi nerazčiščeno. Francoska vlada stoji slej

ko prej na stališču, da mora ostati podlaga za te odnose besedilo pogodbe o premirju, a tudi v Berlinu se na uradnem mestu, kadar se časnikarji za to zanimajo, sklicujejo na besedilo omenjene pogodbe. Sedaj pa se zatrjuje, da je ali šele bo Nemčija zahtevala s strani Vichyja neke koncesije. Kakšnega značaja naj bi bile, ni znano, domnevajo pa, da gre za pomorska in letalska oporišča na francoskem in francoskem kolonialnem ozemlju.

Odločili bodo prihodnji meseci

BERLIN, 17. jan. ZPV. Med drugimi nemškimi listi, ki razpravljajo o sedanjem vojnem položaju, je posebno zanimiv članek, ki je izšel v »Frankfurter Zeitung«. List odgovarja na izjavo Warda Pricea, ki je dejal, da bo prihodnjih šest mesecev odločilnih za angleško zmago ali poraz. List pravi, da je popolnoma izključeno, da bi Anglija v prihodnjih 6 mesecih mogla zmagati. Tudi največji angleški optimisti si ne upajo misliti, da bi se Angliji posrečilo vreti Nemčijo z nje-nega današnjega vojaškega položaja v pogubo. Mogoče je, pravi list, da bodo Angleži zmetali na Nemčijo več bomb, toda v teh 6 mesecih ameriška pomoč ni bo prišla do veljave. Morda Anglija misli, da bo zmaga prišla prej, če se ji posreči premagati Italijo? Kaj na lahko

naredi Anglija proti Italiji v 6 mesecih? Morda so v Angliji ljudje, ki računajo, da bo v Italiji v 6 mesecih prišlo do zloma, pravi list, ter dodaja pripombo, da italijanska zaveznica ne bo zamerila, če člankar čisto teoretično tudi to možnost jemlje v poštev. Da, toda še vedno osane Nemčija, ki jo je treba premagati. Italijani bodo verjetno postavljeni pred hude naloge. Toda pot do zmage ni dolga. Morda bodo Angleži napadli tudi drugi del Libije? Morda tudi Vzhodno Afriko? Morda na obeh krajih hkrati? Toda, naj še zgodi kar hoče, naj Angleži dosežejo tudi največjo zmago, Angleži vedo, da v Sredozemlju ne bo odločitve, da bo odločitev nasprotno, na zahodu, in da Anglija še vedno preostaja naloga, čeprav bi Italija izgubila Afriko, da jo premaga tudi do-

ma na Apeninskem otoku, in da potem premaga še Nemčijo. Tega Anglija v šestih mesecih ne more doseči. Zaradi tega je bolj verjetno, če se držimo izjave Warda Pricea, zaključuje nemški list, da bo Anglija v 6 mesecih prepadla, ne pa zmagala.

Mehika bo branila Ameriko

NEW YORK, 17. jan. Havas. Predsednik mehiške republike Padilla je izjavil, da bi pomenil vsak napad na katerokoli ameriško državo napad tudi na Mehiko, ki bi v tem primeru avtomatično vstopila v vojno za obrambo celotne celine.

Pakt med Bolivijo in Čilom

LA PAZ, 17. jan. DNB. Pakt o nenapadanj, ki sta ga podpisali Čile in Bolivija, odklanja v glavnem vsako vojno med obema državama, ki hočeta vse sporne probleme reševati na miren način. Obe državi ne bosta priznali nobenega nasilnega odvzema zemlje in ne bosta se mešali v notranje posle druge države. Posebna komisija bo pripravila zbir material za gospodarska pogajanja med obema sosedama. Dosežen je tudi sporazum o zamenjavi profesorjev in uvedbi akademskih stipendij za študente obeh držav.

KONFERENCA V ANKARI

ANKARA, 17. jan. Reuter. Predsednik republike Ismet Inöni je sprejel včeraj predstavnike angleške vojaške delegacije, ki se mudi v Ankari. Navzoč je bil tudi angleški poslanik in turški zunanji minister Saradžoglu. Visoki angleški častniki so imeli konferenco tudi s častniki turškega generalnega štaba že v sredo. Sledilo bo po današnjem sestanku več konferenc.

JAPONSKA BAZA NA PARACELSUSU

SANGHAJ, 17. jan. Tass. Na otočju Paracelsusa, južno od otoka Hajnana in vzhodno od francoske Indokine, so Japonci zgradili več letališč, ki lahko sprejmejo v svoje hangarje 300 letal.

V FRANCIJI JE ŠE 15.000 ŠPANSKIH BEGUNCEV

NEW YORK, 17. jan. Tass. Po pisanju »New York Timesov« biva v neokupirani Franciji še 15.000 Špancev, ki so odklonili vrnitev v domovino pod sedanjim režimom. Vlada v Vichyju je dovolila tem beguncem, da se prešeljijo v Mehiko. Ker primanjkuje transportnih ladij, bodo ostali španski begunci zaenkrat še v Franciji.

SPORAZUM MED KITAJSKO IN BURMO

CUNGKING, 17. januarja. DNB. Včeraj je dospela v Cungking neka delegacija iz Burme, ki je takoj po prihodu v navzočnosti britskega poslanca obiskala ministra za trgovino in promet. Med Burmo in Kitajsko bo sklenjen nov trgovinski sporazum.

»MENDOZA« V BRAZILIJU

RIO DE JANEIRO, 17. jan. AP. Francoska ladja »Mendoza« se je zasedrila v pristanišču Rio Grande do Sul. Pred luko jo čaka neka velika angleška pomožna križarka, ki je verjetno »Asturias«.

PORTO ALGERO, 17. jan. Reuter. Francoski parnik »Mendoza« se bliža luki Rio Grande. Stalno ga spremlja v bližini in preganja angleška pomožna križarka »Asturias«. »Mendoza« je zapustila Porto del Este v sredo in se skuša prebiti skozi angleško blokado.

VDANOSTNA BRZOJAVKA MUSSOLINIJA V ABESINIJU

RIM, 17. jan. Stefani. Mussolini je sprejel iz Addis Abebe brzojavko inspektorja fašistične stranke, ki mu v imenu 1500 rezervnih častnikov in borcev-veteranov iz abesinske in španske državljanske vojne izraža zvestobo s prisego, da hočejo vedno služiti domovini in idealom fašizma.

BORZA. — Curih, 17. jan. Devise: Beograd 10, Paris 8.45, London 16.12½, Newyork 4.31, Milan 21.75, Berlin 172.50, Sofija 4.25, Budimpešta 85, Bukarešta 2.15

Mariborska napoved: Oblačno in megleno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura -7.6, danes minimalna -8.4 opoldne -5. Višina snega od včeraj do danes 9 cm. Višina snega je sedaj skupno 31 cm. Količina vode od razstopljenega snega je 8.7.

Ruska zunania politika

Negrinova vlada je bila na ruski črti »buržajske demokracije«, vendar je bila obdolžena za vsak masakr in za vsako razglasitev, ki se je izvršila. Rusija je leta 1936 tudi začela izgubljati kasto. Velika čistka se je začela in »najdemokracijejša država na svetu« je delala najbolj nedemokratski kratak proces nad svojimi nasprotniki.

Ta položaj je bil kakor nalašč ugoden za antikominterne države ter je pripravil marsikatero popolnoma iskrenega človeka o tem, da se Nemčija in Italija borita za zahodno civilizacijo. Drugi, ki niso šli tako daleč, so govorili, da bi bilo za Zahod najbolje, če bi se spopadli Nemčija in Rusija. Rusija je upravičeno postala pozorna na ravodušnost, s katero je zahodni svet govoril o nemškem prediranju na Vzhod.

Leti 1937 in 1938 sta postali zelo težki za Kremelj. Nemško-japonski pakt novembra 1936 se je 1937 razširil še na Italijo. Antikomunistične sile so konsolidirale zavezništvo, med tem pa je protifašistična fronta postajala vedno slabjša. Radikalna vlada je zamenjala ljudsko fronto v Franciji. Rusija je na tistem začela likvidirati svojo pomoč Španiji. Na Kitajskem, kjer je politika ljudske fronte ustavila državljansko vojno med Čang-kajskom in komunisti leta 1936 in omogočila, da so se Kitajci zedinili uprli japonskemu napadu, so se bitke razvijale slabo za ruske zaveznike.

ČEŠKOSLOVAŠKA KRIZA

Češkoslovaška kriza je bila vrhunec tega poslabšane položaja. Češkoslovaška država je imela pakte o medsebojni pomoči s Francijo in Rusijo. Češke zore so bile s svojimi moderniziranimi obrambnimi napravami po vsem svetu znane kot trdnjava, ki je bila na poti nadaljnjemu nemškemu prediranju na vzhod. Sposobnost Francije, da si ohrani še količjak vpliva vzhodno od Švice in da se bori proti nemški hegemoniji v vzhodni Evropi, je bila zavisna od njene volje, ohraniti Češkoslovaški samostojnost. V teh mesecih je bilo opaziti v Nemčiji porast propagande za Ukrajino. Ideja, da se ustvari pod nemško kontrolo marionetna ukrajinska država, ki bi imela 40.000.000 prebivalcev ter bi se širila od Kavkaza pa do Karpatov, je bila javno propagirana v Berlinu. Če bi se torej Rusija hotela otresti te grožnje, ki je pretila, da ji odvzame ozemlje v njenem osrčju, je bilo v njenem interesu, da bojuje boj na Češkem: toda sama ga ni mogla bojevati. Vse je bilo zavisno od volje Zahoda, ki naj bi sodeloval pri obrambi Češkoslovaške. Ko pa je v juliju in avgustu 1938 kriza prišla do vrhunca, nista bili zahodni demokraciji voljni prijeti za orožje. Razdelitev Češkoslovaške je bila dekretirana v Monakovem na konferenci med Veliko Britanijo, Francijo, Nemčijo in Italijo. Rusija, zaveznik Francije in garant Češkoslovaške, ni bila niti povabljena. Politika sodelovanja z Zahodom je doživela popoln bankrot.

OSAMLJENOST

V jeseni leta 1938 se je znašla Rusija v izredni nevarnosti. Hitlerjeve namere v teh mesecih je najbolje označil francoski veleposlanik v Berlinu Coulondre: »Nemčija bo postala gospodar srednje Evrope s tem, da bo izpremenila Češkoslovaško in Madžarsko v vazalni državi, nato pa ustanovila Veliko Ukrajino pod nemškim protektoratom.« Rusija sedaj ni imela zaveznikov. Francija, vtoplejena v sramoti in apatiji, je bila pripravljena, da v osebi Georgesa Bonnetta abdicira svoj vpliv v vzhodni Evropi ter da pristane na besede Ribbentropove, da je pakt z Rusijo bil samo še »ostanek versailleske politike obkroževanja«. V Angliji pa je še vedno prevladovalo pomirljivo mišljenje, da želi Hitler imeti samo Nemce v svoji državi in da je »mir pred vratmi«. Rusija ni mogla veliko storiti. V decembru se je govorilo, da je predložila približanje Poljski. V januarju 1939 je postalo znano, da se je začela približevati Berlinu.

V stvari ni bilo ničesar novega v tem razvoju. Važno je priključiti v spomin, da je bila politika sodelovanja z Zahodom samo začasna. Tudi ni bila edina politika. Čenrav so se bili na hušili besedni boj med nemško in sovietsko vlado, so bili še vedno vzdrževani diplomatski odnosi. dajana posojila, izmenjavano blago

(Dalej)

Nemčija se pripravlja za nov udarec nasprotniku

„Angli e ni tako lahko zgrabiti, posebno ne, 'i zadat' odloč lni udarec — V Podonavju n na jugovzhodu Evrope je še da e zago ovljen m' — Tehtna raz gloda anja dr. Jurija Krn eviča

Dr. Jurij Krn je v t. glavni tajnik HSS, je v »Seljačkem Domu« napisal med drugim tudi naslednje zanimive misli:

Pripravljajo se veliki mednarodni dogodki. Po vestih iz obeh vojskujocih se taborov lahko postanejo ti dogodki pomembne važnosti v sedanjih vojni. Oba tabora se pripravljata nanje. Anglija dobiva veliko pomoč od svojega, po svetu raztresenega cesarstva in od USA.

Vrednost pomoči imperija se je pokazala najbolje v Egiptu in na Bliznjem vzhodu sploh. Tu se je Angležem s pomočjo prekomorskih dežel posrečilo, organizirati močno, vojaško pripravljeno in dobro organizirano vojsko, s pomočjo katere so dosegli vidne uspehe. Nič manjša od pomoči, ki jo dobiva Anglija iz dominionov v Egipt, je ona iz Kanade naravnost na Velikobritanske otoke.

Še večjega pomena je pomoč Angliji iz USA. Zedinjene države Sev. Amerike so po moči svojega prebivalstva, po prirednem bogastvu in naprednem gospodarstvu tako močne, da jih je smatrati za svet zase. In prav zadnji čas povečavajo te svoje podpiranje Anglije tako, da smatrata to Nemčija in Italija za kršitev nevtralnosti, celo za odkrito vojno protinjima. Po vestih iz Amerike bo dobil Roosevelt široka pooblastila. Tako bo pooblaščen porabiti za vojno proizvodnjo ne le 1000 milijard din, nego tudi organizirati vso ameriško industrijo v vojne namene. Listi pišejo, da bodo USA igrale v teku šestih mesecev, če bo do tedaj Anglija izdržala, odločilno vlogo v sedanjih vojni.

Važnost takšnega razvoja položaja se zavedajo tako v Rimu, kakor v Berlinu. Posebno Nemčija, ki je po svoji opremljeni prva vojaška sila sveta, ki razpolaga s

silno suhozemno in letalsko vojsko, ne gleda mirno na tok dogodkov. Pripravljajo se, kakor lani ob tem času, za nov velik udarec. Lani je s svojim udarcem zadela Norveško, Holandsko, Belgijo in Francijo, letos hoče Anglijo. Kje bo prišlo do tega sunka in kakšen bo, ve le nemško vrhovno poveljstvo. V božičnih in novoletnih izjavah nemških veljakov smo slišali upanja, da bo udarec uspešno končan za rajh.

Toda, Anglije ni tako lahko zgrabiti, posebno ne zadati ji odločilen udarec. S svojo silo je raztresena po vsem svetu, pa tudi sama matica v Evropi ni dosegljiva za evropske sile. Kdor hoče v Anglijo, mora preiti morje, ki ga brani angleška mornarica. Angleži pa imajo prvo mornarico na svetu. Lahko je doseči Anglijo iz zraka. Zadnje čase smo pričeli strahovitih nemških napadov Uničene so cele četrti mest, razdejane mnoge industrije in pristaniške naprave. Toda, Angleži niso južnjaki. Hladen, severni narod so, ki je vzdržal vse strahote zračne invazije, ki ni zapustil svojih domačij tudi po najstrašnejših nočeh. Ves otok je utrjen, za trdnjavami stoji nekoliko milijonov vojakov.

Listi pišejo, da se lahko vojska konča samo z zavzetjem Anglije in da nemški vdor v Veliko Britanijo lahko vsak čas nastopi. Kje, kako in na kolikih krajih hoče Nemčija zadati Angliji udarec, ne vemo. Eno dejstvo je, ki je pri tem za nas posebne važnosti: mednarodna pozornost je spet obrnjena na podonavsko in južnovzhodno Evropo. In to iz dveh razlogov. Prvič, ker so močni oddelki nemške vojske prepeljani preko Madžarske v Romunijo, drugič ker se poraja živahna diplomatska aktivnost med Nemčijo in Bolgarijo. To dvoje je dejstvo, da zdaj tudi Nemčija sodeluje v boju proti Angliji na Sredozemskem morju. Nemška vojska naj bi preko Romunije in Bolgarije pojačala to najnovejšo nemško delavnost. Zadnje vesti poročajo, da zdaj ni nevarnosti, da bi v tem delu Evrope došlo do vojnih zapletljajev. Izjave Sofije, Moskve in Berlina to potrjujejo, vzemirjenost zadnjih dni je potihnila. Zanimanje za Podonavje in južnovzhod Evrope popušča, kar pomeni, da je tu mir še dalje ohranjen. In to je za nas najvažnejši mednarodni politični dogodek.

Sodelovanje Hrvatov in Slovencev

Slovenci so zgodaj izgubili svojo samostojnost in politično svobodo. Hrvati so pa ohranili pravno, deloma tudi stvarno kontinuiteto svoje državnosti. Slovenci so integralni zahodnjaki. Hrvati živijo na meji med zahodom in vzhodom. Slovenci so vsaj zadnjih 250 let uživali mir, tudi prej niso imeli skupne meje s Turki. Hrvati so pa bili pod silo razmer nad pol tisočletja pod orožjem.

Slovenska nacionalna borba je izrazito »realistična«. Slovenci cenijo kompromis in taktiko mnogo bolj nego programe. Hrvati so nasprotno tipično pravni narod, ki se že stoletja bori za svoje pravice in svobodo. Njih program je vedno

totalitaren, njih borba načelna. Ne žele kompromisa, niti visoke diplomacije.

Hrvati in Slovenci bi tedaj morali iti skupaj. Spoštovati bi morali med seboj svojo individualnost, nastopati solidarno, da se izpopolnjujejo in da si pomagajo. Da se eden od drugih uče in da branijo isti kulturni in socialni ideal. Slovenci bi imeli od tega več, nego so dobili po metodi političnega realizma in kompromisa, ugotavlja sarajevski »Katolički Tjednik«.

Knez namestnik Pavle je sprejel v avdienco predsednika vlade Cvetkovića, ki je imel v teku včerajšnjega dne sestanek tudi z dr. Mačkom in dr. Čubrilovićem. Ožjo konferenco so imeli prvaki SDS. Z ministrom dr. Budisavljevićem se je sestal tudi dr. Fran Kulovec. Slednji je imel daljši posvet še s predsednikom izvršnega odbora SDS, senatorjem Vilderejem.

Zadušnice za pok. dr. Korošcem v Beogradu se je mimo zastopnika kralja udeležila velika množica ministrov, diplomatov, vojaških dostojanstvenikov in drugih odličnikov prestolnice. SDS sta zastopala predsednik minister dr. Budisavljević in senator Vilder.

Sposobnosti italijanskih bo'nih letal

Letalski strokovnjak, sotrudnik londonskih »Timesov« piše »Italijanska letala in piloti niso dorasli angleškim. Italijanski aparati niso dobri, kakor se je prvotno sodilo. Piloti nimajo zadostne osnovne izobrazbe, s katero razpolagajo angleški letalci.

Izvrstna so italijanska lovska letala, zelo primerna za manevriranje, le hitrost jim je relativno majhna, oborožitev še slabša. Italijanski bombniki so premalo okretni in počasni. To se je posebno po-

kazalo v goratem ozemlju albansko-grškega bojišča, ko so bili italijanski bombniki zelo izpostavljeni napadom iz zraka in kopna.

Italijani so mnogo nad vložili v svojo znamko lovskega letala »Fiat CR 32«. Pokazalo se je pa, da ti lovci ne morejo tekmovali z angleškimi. Kar se tiče letal znamke »Caproni 133« in »Savoja Maketi 79« so to trimotorni bombniki, ki imajo nedostatke v forsiranem poletu, zaključuje strokovnjak svoj članek.

Kultura

Januarska številka „Sodobnosti“

V deveto leto svojega obstoja vstopa revija »Sodobnost«, pri kateri sodeluje največ marksistično usmerjenih literatov in mladih socioloških publicistov.

Prežihov Voranc opisuje svoje doživljanje na pariški prefekturi, ko je bil prisiljen, da se javi kot politični emigrant. L. M. Škerjanc objavlja razpravo o glasbenih zadevah pod naslovom »Vrednotenja«. Miško Kranjec lepo opisuje čustveno in tudi realistično stran »žene, ki je varala moža«.

A. Poljanec začenja razpravo »O realizmu in literaturi«, ki ga seveda meri po svojem edinem zveličavnem merilu ter ne dopušča izven marksističnih tez nobenih drugih ugovorov. A. Ribič objavlja odlomek iz romana »Verona«, Igo Gruden je spesnil »Posmrtnico« prof. Janezu Plečniku in zbadljivo o »Polnokrvnem liriku«.

V političnem obzorju sodeluje to pot Siks, ki razlaga »nove vidike sedanje imperialistične vojne«. Pri teh razlaganjih, ki imajo pečat avtoritete našega marksista, ki hoče meti pogled za kulise uradne marksistične politike, naidemo marsikaj, česar pred enim tom še nismo slišali. Da govori seveda zviška tudi o takih stvareh, kakor so n. pr. komunalno gospodarstvo, o katerem sanja Severnoameriška Unija — pa čenrav nas uči vsa zgodovina in sedanost, da USA ne le

niso hotele kolonij, ampak so celo odklanjale mandate — je razumljivo, kajti to se sklada z načelom, da namen posvečuje sredstva. Lahko je seveda z demagogijo konstatirati, da je povsod »vedno večji odpor širokih delovnih množic proti vojni«; težje je reči: kdo pa je kriv, da so se razmere v toliko poslabšale? Kdo je kriv za vojno? Ali ni mogoče kriv tisti, ki pravi, da je nevtralen, obenem pa si zadovoljno mane roke, češ: »Čim dalje bo vojna trajala, tem boljše za mene!« Ali tudi mi Slovenci lahko tako rečemo? Torej mora logično »vedno večji odpor delovnih množic« iti predvsem proti sistemu, ki bi moral, pa noče, vojne končati!

Andrej Beličan napada v »Tragični demokraciji metafizike« demokracijo, ki jo tudi izrecno imenuje liberalno. Pri tem seveda dosledno in po načrtu meša tehniko z načeli. Spada seveda v vrsto ljudi, ki so svoj čas na ves glas hvalili demokracijo, potem pa je nenadoma postala »plutokratska«. Pri tem se tako usmerjeni ljudje niti ne zavedajo, da uporabljajo narodno-socialistično frazeologijo. Najznačilnejše je, da hočejo dati demokraciji pridevek »liberalna«, »ljudska« ali »pravna«. Lasno je, da tisti, ki hoče danes še »isti« demokracijo z liberalizmom, ni prijatelji svobode, ter si želi diktatoro. K temu pa samo še: »Chacun à son gouf«.

Pri različnih marksističnih sestavkih opazamo že dalje časa smer, ki bi jo v Sovjetski zvezi najostreje pobijali. Iz različnih ruskih filmov vidimo hvalevreden poizkus dvigniti disciplino in avtoriteto. Pri nas vprav narobe: celo take literarne avtoritete kakor je prof. Prijatelj so se lotili z neodgovorno in deloma celo falsifikatorsko polemiko. Seveda zato, ker ne poje v en rog. A. Gradnik je lepo prevedel Angiola Poliziana:

»Vodnika zopet vidiš tam ovčje, ko svoji čredi je odprl ograje, kako slede potem mi na vsak klic čez polja ravna in zelene gaje.«

Da pa bo stvar verjetnejša, citirajmo Roso Luxemburg, ki je l. 1919. pisala iz ječe: »Brez parlamentarnih volitev, brez svobode tiska in sestajanja, brez svobodnega boja in javnega mišljenja, izumira življenje v vsaki državni organizaciji, v kateri potem samo birokracija ostane aktivni element. Javno življenje polagoma zaspi; nekoliko strankinih voditeljev z neverjetno energijo in neomejeno oblastjo vodi in vlada. Elita delavskega razreda se od časa do časa pokliče na sestanke, na katerih odobrava govore svojih voditeljev in soglasno sprejema predložene resolucije. To ni diktatura proletariata, temveč majhne skupine politikov.« — Tega pa ta »majhna skupina politikov« seveda nikoli ne bo povedala našemu narodu!

V gospodarskem pregledu opisuje A. Kranj »Primer industrijske kombinacije na slovenskih tleh«. V Kroniki pa obračunava A. N. — očitno konkurent dr. Schmidta — o »Inteligentnostnem testu pri Slovincih«. b.

Gospodarske vesti

Album vsega našega gospodarstva

ALBIN RAJČA

Gospodarskemu odboru bi bili podrejeni posebni gospodarski svetovalci. Delokrog teh svetovalcev bi bil razdeljen tako, da bi sleherni delec naše zemlje predstavljal objekt opazovanja, studiranja in analiziranja. Vsak ekonomski svet bi bil sestavljen od več svetovalcev, kar bi bilo seveda odvisno od teritorialne velikosti, t. j. od obsega njegovega delokroga.

Dolžnosti ekonomskega svetovalca bi bile v glavnem:

1. Vsestransko opazovanje in analiziranje posameznih gospodarskih panog.

2. Detajlno preštudiranje vseh prirodnih in ostalih pogojev za eventualni razvoj posameznih gospodarskih panog, in to tako onih, ki se le deloma izkoriščajo, kakor tudi onih, ki se sploh ne izkoriščajo.

3. Izdelava kalkulacij za izkoriščanje onih surovin, ki se ne izkoriščajo, a je njihova rentabilnost zasigurana z dobro kvaliteto. V tem oziru svetovalec s posebnim poročilom obvešča ekonomski odbor v Ljubljani. V poročilu navaja vse, kar daje njegovemu predlogu konkret-

nost in možnost ostvartitve. Obenem bi njegova kalkulacija služila ekonomskemu odboru kot baza, na podlagi katere bi se zgradil kot omenjeni načrt.

4. Ocenitev vseh fiskalnih dohodkov in primerjanje istih z dobički in z ozirom na njihovo rentabilnost. V kolikor bi se ugotovilo, da so prevelik balast za kako gospodarsko panogo (na pr. za obrt in industrijo, panogi, ki sta največjega pomena za našo bodočo ekonomsko stabilizacijo) bi v utemeljenem poročilu stavljal sam predlog za reformo posameznih davčnih obremenitev. Razen teli je še cela serija dolžnosti, ki jih mora izvrševati vsak svetovalec, da bi se z eventualnim

načrtom dosegla evolucija ne samo na gospodarskem, temveč tudi na kulturnem in nacionalnem področju.

Ekonomski odbor sestavlja na podlagi dobljenih poročil objektivno sliko — album našega gospodarstva. Na podlagi predlogov, ki jih na ta način dobi od vseh svojih svetovalcev sestavlja sel gradivo, iz katerega bo črpal po vsestranskem in temeljitom študiju vse, kar je po analizi rezumirano kot ekonomična rentabilna, kar bi bilo seveda potrebno načrtno dvigniti na višji nivo, iz katerega bi rezultiral visok življenjski standard.

KONEC.

Ministrstvo za ljudsko prehrano

Po vesteh iz Beograda bomo po rekonstrukciji vlade dobili tudi ministrstvo za prehrano. Naloga novega ministrstva bi bila organizirati prehrano v državi sporazumno z zastopniki banovine Hrvatske. Novo ministrstvo bi naj osredotočilo vse delo za preskrbo prehrane v državi v svojih rokah ter skrbelo z od-

ločnejšo akcijo, da bi bili rezultati boljši kot doslej. V novo ministrstvo bi bilo vključeno tudi ravnanje za proučevanje in organizacijo poljedelstva v svrhu prehrane. Kot najverjetnejši kandidata za ministra ljudske prehrane se smatra dr. Mića Protić, sin pok. Stojana Protića.

Petletni načrt za pospeševanje poljedelstva

je izdelalo kmetijsko ministrstvo. Za njegovo izvedbo je potrebna vsota 1800 milijonov din, ki bi jo dobili deloma od dohodkov, pri izvozu in prometu poljedelskih proizvodov preko »Prizada« in ravnanjstva za zunanjo trgovino, deloma pa s pomočjo posebnega posojila. To posojilo bi bilo zaključeno v višini 1 milijarde din.

Pregled davčnih dohodkov

Pregled dohodkov države pri posameznih vrstah davkov v prvih 8. mesecih proračunskega leta 1940-41 za znane sleden zanimive številke: splošni neposredni davki so dali 1.120.563.200.13 din, posredni davki 941.451.018.97 din, izredni davki pa 91.167.457.81 din. Od posrednih davkov odpade na trošarino 817.337.619.73 din, pristojbine 1.029.767.686.15 din, carine 757.360.866.16 din. Dohodek na monopolih je bil 1.816.823.128.68 din.

Preračun kmetijske zbornice za 1. 1941 je odobren ter znaša 1.102.000 din. Zbornični člani, bodo plačevali letos posebno 5 odst. doklado na zemljarino.

g Za izenačenje delovnih pogojev, davčnih bremen itd. trgovstva na področju banovine Hrvatske in v ostali državi se je zavzemala zagrebška Trgovska zbornica na svoji zadnji plenarni seji.

g Uvoz premoga, koksa in briketov je s posebno naredbo postavljen pod kontrolo ravnanjstva za zunanjo trgovino. Uvozniki morajo biti registrirani, to pa so lahko le če dokažejo, da so v zadnjih dveh letih uvozili vsaj 500 ton premoga, koksa in briketov na leto. Uvoznik mora položiti kavejjo 100.000 din, zadruga pa 25.000 din.

g Uvoz tehničnih masel, rastlinskega in živalskega izvora, kope, kalofonije in voskov bo urejen s posebno naredbo o kontroli, ki je izšla v »Službenih novinah« ter stopi v veljavo 30 dni po objavi. Uvažati smejo samo registrirani uvozniki, ki izpolnijo predpisane pogoje.

g Svet za zunanjo trgovino je imel sejo, na kateri so razpravljali o ustanovitvi uvoznih skupnosti, določili načrt za razdelitev rud ter za izvoz v prvih štirih mesecih t. l. Obravnavali so tudi dosežene rezultate pri pogajanjih z Nemčijo. Sklenjeno je bilo, da bo 7. in 8. febr. v Beogradu zborovanje vseh gospodarskih ustanov, ki bodo skupno s svetom proučile gospodarski položaj v državi.

g 5 milijonov kg rib je dal letno lov na morske ribe v naši državi. L. 1922 je vrget samo še 2 milijona, l. 1939 pa 3 milijone kg rib. Pač pa je padla industrija ribijih konserv. Prej smo imeli 25 tovarn, sedaj pa imamo samo še 12.

g Nova tekstilna delniška družba se je ustanovila v Beogradu s kapitalom 2 milijona din. To je »Jagodinska tekstilna industrija«, ki bo zgradila tvornico v Jagodini.

g Statistika naše trgovske mornarice izkazuje po stanju 1. jan. 1940 31 podjetij, ki so imela 79 ladij za dolgo plovbo, 11 velikih in 92 malih ladij obalne plovbe, torej skupno 185 ladij. Skupna bruto-tonaža je bila 393.449, tara 239.410, nosilnost 596.655.

g Sporazum med turškimi in jugoslovanskimi želez., da se prevozniki stroški za blago iz Jugoslavije plačajo do jugoslov. meje v Jugoslaviji, stroški pa, ki odpadejo na bolgarske, grške, francoske in turške proge pa se pošljejo prevzemniku v Turčijo. Za blago iz Turčije v Jugoslavijo pa se plačujejo prevozniki stroški do turške meje v Turčiji, oni pa, ki odpadejo na francoske, grške, bolgarske in jugoslovanske proge pa se pošljejo na prevzemnika v Jugoslaviji.

g Kontrola uvoza iz Grčije je od 10. 1. m razširjena tudi na uvoz iz Grčije, kajti Grčija po novem sporazumu ne spada več med devizne države. Uvoz je možen samo s posebnim dovoljenjem.

g Proti povečanju občinskih davščin je poslala zagrebška industrijska zbornica posebno spomenico, kjer navaja okrožnico banske uprave, v kateri slednja ne dovoljuje občinam večje davščine, če je že sedanja obremenitev v blagu 3 odst. vrednosti, prav tako pa je v tem slučaju tudi proti uvedbi novih davščin.

g Proizvodnja nafte v Romuniji je znašala v novembru 1940 393.718 ton, dočim je bila v oktobru istega leta 415.494 tone. V prvih 11 mesecih 1940 je bila celotna produkcija 5,3 milijonov ton, od tega je 3,3 milijonov ton bilo pridobljenih z zasebno, 2 milijona ton pa z državno produkcijo. Zaloge koncem novembra so bile 350.037 ton.

Drobne novice

n Pričetki ure so tuile sirene v Sisku alarm, toda gasilci niso imeli vode. Avtomobilski tank, ki služi za polivanje ulic in za gašenje, je že mesece neke v popravilu in tako je pač požar v Sisku lahko več ali manj nemoteno vršil svoj posel.

n Pri kuhanju je rodila mlada Karlovčanka. Kuhala je kosilo. Postalo ji je slabo. Sedla je na klopičo in knuadu nato rodila zdravo deklico. Zaklenila je nato vrata, da je ne bi kdo presenetil. Nato je hotela novorojenčka okopati. Pri tem pa ji je postalo spel slabo in se je nezavestna zgrudila, otrok pa je zaradi tega utonil.

n 1 milijon davka so plačali Zagrebčani v 2 in pol mesecih za potrošnjo v lokalih po 11. uri. Novi davki, ki jih pobirajo sedaj po 9. uri, pa so povzročili, da se lokali vedno bolj praznijo.

n Pitne vode manjka Dubrovniku. Posebno zadnje čase je zaradi deževja in jugovine postala motna in neuporabljiva. Ker lo Dubrovniku lahko močno škoduje tudi glede turističnega prometa, meščani zahtevajo, da občina vprašanje čim prej uredi.

n Na razstavo dubrovaškega pomorstva bo vozil iz Zagreba poseben vlak pod pokroviteljstvom načelnika Zagreba M. Starčevića 31. januarja.

n Za sodelovanje med mladino in gledališčem se zavzema poseben proglas Matice hrvatskih gledaliških diletantov. Za mladino bo ustanovljena posebna mladinska Matica, ki bo nudila članstvu velike popuste pri predstavah. S tem hočejo navezati mladino na gledališče.

n Zaradi eksplozije puške sta ostala brez rok last in zet v Brestu pri Petrinji. Poskušala sta novo puško, ki se jima ni hotela sprožiti. Iskala sta napako. Tedaj pa je puška nenadoma eksplodirala in so drobci kovine oba hudo poškodovali. Preiskava je ugotovila, da je bila puška preveč nabita.

n Zanimivo skupščino so imeli občinski tajniki župskega okraja. Ker so kruševski odvratniki sklenili, da ne bodo občinskim tajnikom v bodoče dajali več nobenih nasvetov, so tajniki na svjem zborovanju sklenili v posebni resoluciji, da nobeden tajnik iz župskega okraja ne bo več pošiljal klijentov k kruševskim odvratnikom.

Radio

Sobota, 18. januarja

Ljubljana: 7. poročila in veselje zvoki; 12. plošče; 12.30 poročila; 13.02 plošče; 17. otroška ura; 17.30 plošče o fiticah; 18. delopust; 18.00 resnica o vremenskih pregovorih; 19. poročila; 19.40 nekaj lahke gl.; 20. znanjopolitični pregled; 20.30 »Boj draginji«; 22. poročila; 22.15 za vesel konec igra Ro. — Beograd: 17.35 koncert vojaško godbe; 21. zabavni koncert; 22. lahka gl.; 22.50 plesna gl. — Zagreb: 20. »Dorica pleše«, odlomek iz Odakove opere; 21. plesna gl. — Sofija: 17. lahka in plesna gl.; 19.50 koncert; 20.55 pesmi; 22. narodna gl. — Praga: 16.30 operne arije; 17.20 klavirski koncert. — Beromünster: 18.20 koncert harmonikarjev; 21.10 zborovski koncert. — Nemške pastaje: 19.15 koncert lahke gl.; 21.15 zabavna gl. — Solfens: 19.45 plesna gl.; 20.55 arije; 21.20 plesna gl.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

»Lepa in mlada žena si, Beata. Bila bi lahko v okras vsakemu salonu v Kalkuti — če bi le hotela. Premnogi me je že vprašal po tebi. Čemu se hočeš tu zakopati? Popelji se z menoj prihodnji teden v Kalkuto! Lady Fitzroy — Jennings prireja svoje znamenito vsakoletno vrtno slavlje. Z veseljem bi ti poslala povabilo.«

Z očitajočim pogledom ga pogleda Beata. »Kako naj obiščem kako slavlje!«

Zvit smehljaj je šinil preko Wilgardovega obraza.

»Tudi ne — če bi bil na tem prazniku navzoč neki slavni mož, ki bi ti dal lahko koristen svet?«

James Wilgard ni bil čisto pošten; kajti po njegovem mnenju bi moral svet tega slavnega moža Beato pri njenem nameri ovirati.

»Kako to meniš, stric?«

»Poznaš lorda Conwaya?«

»Gazalpuskega rezidenta? Slišala sem o njem in tudi njegovo sliko sem videla.«

»Well, njegov sin — Henry Forrest — je najslavnejši lovec zverjadi v vsej Indiji. Lahko ga imenuješ najdrznejšega pustolovca na svetu. Znan je po njegove ekspedicije čez Himalajo v Tibet, in iskane izginulega doktorja Bakera v džunglah Sumatre je, kar se tiče iznajdljivo-

sti, gotovo brez primere.«

»Iskanje izginulega?«

»Da. — In ta Henry Forrest bo tudi na slavlju lady Fitzroy!«

Beata je zardela. Stisnila je roke. O, kakšna muka, podajati se med ljudi, hliniti družabno vljudnost in nositi v srcu krvavečo rano! Toda ali nima stric James prav? Ali ne bi mogel ta slavni mož resnično imeti za njo dober svet? Skoro sunkovito se Beata vzravna.

»Zaradi Agnes — da! S teboj pojdem, toda obljubi mi moraš, da me seznaniš s tem gospodom Forrestom.«

»Preprosta obljuba! Tem bolj, ker mister Forrest ves gori od želje, da bi te spoznal.«

»Kako?! — Sin lorda Conwaya, ta me želi spoznati?«

»Temu se čudiš? Vsa angleška družba se ogreva za junaško mater, ki išče svojega otroka. Pravim ti, Beata, ti si vsaj toliko slavnja kakor ta mister Forrest! Vsakdo je bral tvoje lepake in pozive v časopisih. Policija je poročila o tvojih potovanjih že davno prinesla v časopisju.«

»O, to je strašno!« vzdihne Beata.

»Kako si mogel to dopustiti!«

James Wilgard jo je gledal brez razumevanja.

24

»Ti sama si se vendar obrnila na javnost! Ti sama si vendar zahtevala, da bi se ves svet brigal za tvojega otroka! Ti sama vendar še ne veruješ v smrt svoje Agnes in se spuščaš iz pustolovščine v pustolovščino, da zadostiš svoj fiksní ideji. Nikoli ti nisem zamoželeval, kako mislim jaz o tem. Zame je Agnes mrtva; ponesrečila se je pač kje. Nobena želja in nobena žalost je ne bosta več priklicali v življenje. Blaznost se mi zdi, kar si storila. In zdaj, mislim, boš vendarle spregledala. Najboljši poznavalec Indije, neustrašeni popotovalec te bo prepričal o tem, kar pravim jaz — mogoče boš njemu verjela več kot meni — in če boš verjela vsaj njemu, me bo od srca veselilo.«

V Beati je vse otrpnilo od brezobzirno odkritih besed Američana. O, kako ga razume! Ni bil zloben in hladen, dobro razume ima, da — in v kolikor more kak moč sploh imeti toplejša čustva, jih ima James Wilgard gotovo za soprogo svojega nečaka. Toda hotel je biti trd, hotel jo je mučiti, da bi jo iztrgal iz njene predanosti otroku. Da bi jo pridobil zopet za to, čemur se pravi družba, — čemur pripada on.

Braneče se je dvignila roke.

»Hočem slišati tvojega gospoda Forresta!« je dejala trpko s svojim zvonenim nizkim glasom. »Toda nobena moč sveta me ne bo spreobrnila k veri, da je moja pot napačna.«

James Wilgard jo je dolgo gledal, ko je stala tako pred njim, čista in svetla

in brez madeža. Počasi se okrene od nje. In pri tem si je mislil: »Kakor marmor je: lepa plemenita in kamenito trda v svojem dejanju in nehanju.«

Peto poglavje.

HENRY FORREST.

Beata ni nikoli pozabila tega trenutka: Krasen, raven palmov drevored je vodil od vhoda z živalskimi kipi naravnost na stopnišče dvonadstropne hiše. Aleja, katere droben, rumen pesek se je v soncu živo svetil, je bila videti kakor cesta iz zlata. Po tej zlati cesti se je živo sprehajala skupina veselih ljudi, ki se je porazdelila na stopnišču in se porazgubila v cvetočem vrtu...

Iz skritih ut in izpod palm je zazvenela glasba. Od povsod je bilo čuti šale, smeh, klice, žvrgolenje... Med zelenino so brizgali v mlačen zrak vodometi, svigali visoko proti nebu v nežnem stoju iz kapljic in se iskriili kot zarezane tenčice pene na gladino marmornate ponve, obdane s cvetočimi lotosi.

Sanjsko izgubljeno so zrlle Beatine modre oči v ta neresnično lep svet hatmonije, in ona, ki je poznala samo ledovje visokih samot, prah ceste, odrekanje in hrepenenje, se je začutila v svoji preprosti črni svileni obleki kakor kričeče nasprotje sredi sreče drugih.

Ustavila se je sredi poti. S prestrašenimi očmi se je nekako braneč se ozrla po Jamesu Wilgardu.

»Jaz ne spadam sem!« je mrmrala.

(Dalje.)

Novice

Predujmi na rente izseljencem iz Francije in Luksemburga

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje sporoča, da bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev iz Zagreba izplačeval iz fonda za pomoč rentnikom predujme tistim izseljencem-povratnikom iz Francije in Luksemburga, ki ne prejema rent iz tujine. Zaradi tega naj se prijavijo vsi koristniki delavskih rent in pokojnin iz Francije in Luksemburga Osrednjemu uradu. Prošnja mora vsebovati podatke, na osnovi česa prejema rento ali pokojnino. Priložiti je treba zadnjo odločbo zavoda ali ustanove, ki je priznala rento ali pokojnino, zadnji kupon o poštnem nakazilu, potrdilo občine ali župnega urada, da žive koristniki rente in njegovi otroci izpod 16. leta, potrdilo občine ali župnega urada, da se vdova, ako ona prejema rento ali pokojnino, ni

ponovno poročila, izjavo, izdano in podpisano po dveh pričah, da se bodo izplačane akontacije vrnila, čim bo pristojni zavod v tujini zopet nakazal zaostalo rento ali pokojnino. Prošnji ni treba kolkovati.

Koristniki takih rent, ki se nahajajo v Jugoslaviji, naj dostavljajo temu ministrstvu ob roku izplačila rente (mesečno, tromesečno, polletno ali letno) potrdilo občinskih ali župnih uradov, da še žive. K temu naj še prilože točen naslov ustanove, katera jim izplačuje rento, kakor tudi znesek rente in kdaj so ta znesek zadnjikrat prejeli. Ministrstvo bo te podatke poslalo našim predstavništvom v Holandijo in Belgijo, ki bodo nakazovala rente naravnost rentnikom v Jugoslavijo.

Volga, Volga...

Nenadkriljiva ruska muzikalna komedija in obenem najboljši film ustvariteljev nepozabnega »Pastirja Kostjaka«. — Muzikalno-plesna senzacija ruskega filma, v katerem sodelujejo: Ljubov Orlova, Tolja Šalajev, I. V. Iljinski, V. S. Solodin in nad 400 najboljših ruskih glasbenikov, plesalcev in plesalk!

Nabavite si vstopnice v predprodaji!

Od sobote, 18. t. m., dalje na sporedu: **Kino Sloga, Ljubljana, tel. 2730**

Tatovi na „prangerju“

Zadnje čase postajajo po doljnem Prekmurju gosti slučajji kraje kur in vina. Pred nekaj tedni je bilo ukradeno vino v Žiškah v črensovski občini. Ti tatovi so bili tudi že naslednjega dne v rokah pravice. Na same Tri kralje so se ti dolgorprstneži morali javno pokazati ljudem z ukradenim vinom. Bili so to sami mlajši ljudje.

Prejšnji teden pa je bilo vlomljeno v vinsko klet gostilničarja Ferčak Franca v Veliki polani. Odnešeno mu je bilo vse vino, kolikor ga je imel v zalogi. Ker ima Ferčak tudi trgovino z mešanim blagom, so se člani »vinopivskega društva« postlužili tudi ilovnatih loncev, katere je

Ferčak imel naprodaj in shranjene v isti kleti. Tudi tukaj so že drugi dan bili prijeti tatovi, čeprav se je kraja izvršila pozno v noči. Omenjena Ferčakova vinska klet je bila dobro zaklenjena z dvema zaporkama. Vidi se, da je na delu dobro organizirana družba. Krivci so dejanje takoj priznali.

Zelo aktivna postaja tudi družba, ki vlamlja v kurnike. Tako je zadnje čase v Veliki Polani zmanjkalo precej kur. Ljudje so v začetku mislili, da kure kradejo psi volčjaki. Sedaj pa se je izkazalo, da le niso vsega krivi štirinožci, ampak jim pomagajo tudi dvonožci.

vati tudi Mura. Led na Muri ovira redno delo mlinarjem, ki so sedaj zelo zaposleni. Na Murskem polju so zaradi mraza zamrznili studenci, tako da je težko priti do vode.

Ljubljana

a Diplomirali so na pravni fakulteti ljubljanske univerze gg. Danilo Milič iz Trsta ter Marjan Senk in Fran Vagaja iz Ljubljane.

a Mariborska drama v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani se je dogovorila z upravo Narodnega gledališča v Mariboru za izmenična gostovanja obeh ansamblov. Prvi bodo gostovali v Ljubljani mariborski igralci in sicer prihodnje sredo, 22. t. m. z dramo Maksima Gorkoga »Na dnu«.

a Nov sneg. Od večer je Ljubljana vsa zasnežena. Gosti meteži so trajali skoraj nenehoma ves dan in je do večera na odprtih krajih padlo snega do kolen. Tudi iz okolice javljajo o močnih zametih. Cestni promet je zelo otežkočen, vlaki imajo zamude. Smučarjem pa se obeta novo veselje.

PSI KOLJEJO DALMATINSKE OSLE

Že nekaj mesecev so bili Dalmatinci ogorčeni nad neznanimi vandali, ki so jim ubijali osle in mule. Zlasti je bilo v tem pogledu mnogo škode v okolici Dubrovnika. Oblasti so uvedle preiskavo, ki pa je bila brezuspešna. Storičev niso mogli najti. Sedaj pa je goli slučaj razkrinkal storičev: so to psi volčjaki, ki so usmrtili že nad 100 oslov in mul.

Senzacija nad senzacijami!

Boljši od »Petra Velikega« in »Volge«, težko pričakovani, epohalni ruski zgodovinski vefilm, biser moskovske produkcije

Peter in Katarina

od danes naprej v **Kinu Matici, Ljubljana**

Vstopnic telefonsko ne rezerviramo!

Cene običajne!

Prosimo cenj. občinstvo, naj si vsled ogromnega zanimanja za film nabavi vstopnice v predprodaji.

Prosim za 1/2 metra visok radio!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno **TUNGSRAM-KRYPTON** žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

VELIK BARAŽNI BALON PRED DUBROVNIKOM

Te dni so ljudje opazovali na morju pred Dubrovnikom velik baražni balon tujega porekla. Plaval je nekaj milj od naše obale. Zaradi nemirnega morja se mu s čolni še niso mogli približati.

POLARNA LUČ NAD KOPRIVNICO

Te dni so v Koprivnici opazovali nenavadni prirodni pojav. Okoli 18. so ljudje opazili na južnem obzorju polarno luč rdeče barve, ki se je v dolgih trakovih raztezala po nočnem nebu. Polarni sij je trajal dve uri.

Napad na grofico v Prekmurju

Posedstvo grofice Battyáni, ki leži na Krajinu tik državne meje v Tišini v Prekmurju in njeno lastnico so zdaj že tretjič okradli. Prvi dve tatvinji so izvršili pri njej zaposleni delavci; zdaj pa so pred dnevi vdrli štirje maskirani moški, ki so zvezali grofico in njeno služkinjo ter izsilili ključke od omare, kjer je imela shra-

njen denar in zlatino. Ker se je grofica upirala nasilnežem, so jo tako premlatili, da je omedlela in to so izrabili ter odnesli okrog 30.000 din gotovine in za več tisočakov vredno zlatino. Storičev so že nasledili, ker so jih ljudje videli, ko so bežali z osamljenega posestva tik državne meje.

o Iz prosvetne službe. Nastavljena sta diplomirani filozof Friderik Vivot na meščanski šoli na Bakeku in Zorica Klemenc na meščanski šoli v Zalecu.

o Pomen rentgenologije v sodobnem zdravilstvu. Z ozirom na večerajšnji zasedni članek med novicami popravljamo, da je g. dr. M. Avčin napisal le referat o knjigi E. Vogta »Pomen rentgenske diagnostike in terapije pri novorojenčkih«.

o Za sodne markice, ki so bile vpeljene avgusta 1939, je izdala vsa Slovenija lani nad en milijon din.

o Na vseh šolah radovijskega okraja bodo ta mesec mladinske smuške tekme, februarja pa se bodo pomerili najboljši mladinski smučarji.

o Za nadomestilo ukinjenih brzovlakov na progi Beograd-Zagreb bodo priključeni simplonskemu ekspresu po potrebi dodatni

vagoni. Cena voznih listkov ostane ista kakor za brzovlake, postanki bodo tudi na istih postajah kakor pri brzovlakih.

o Zalosten dogodek na Dolenjskem. V Lukovici na Dolenjskem so neznani roparji umorili preužitkarja Antona Praha, ki je bil dva dni sam doma.

o Krško. Za vodjo obrtne nadaljevalne šole je okrajno načelstvo imenovalo učitelja Franceta Kurnika.

o Zmrznjenega so našli na Volgi pri Vranskem v snegu 10 letnega posestnika Rozenštajna Telesforja iz Smartnega ob Dretli. Nekoliko dobre volje se je vračal z živinske kupčije in omagal v snegu.

o Nad 180 ljudi se poteguje za milijarno ameriško zapuščino v okolici Kamnika in v Zasavju. Mnogi dokazujejo sorodstvo z bogatim »stricem« iz Amerike.

Celje

Zborovanje sadjarjev in vrtnarjev

V Celju so zborovali sadjarji in vrtnarji. Zborovanje je vodil Jože Gabršek. Iz poročil je sledilo, da je bila v minulem letu v celjskem okolišu zaradi neugodnih vremenskih prilik slaba sadna letina. Mnogo škode je povzročila drevju in poljskim pridelkom razna divjačina. V Medlogu je bil praktični pouk za škropljenje sadnega drevja. Udeležilo se ga je 29 sadjarjev. Podružnica je nabavila škroplilna sredstva. Mestna občina je priredila več sadjarskih predavanj. Tudi glede vrtnarstva je zaznamovati napredovanje. Društvo »Mali gospodar« je

po načrtu začelo postavljati že tople grede. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Karol Golob, za podpreds. mestni kmetijski referent Martin Cimerman, za tajnika Vuga Jurij, za blagajnika Jože Gabršek. Zborovanja sta se udeležila tudi oba šolska nadzornika Pestevšek in Rusijan. Okrajni kmetijski referent g. Sitar je nato tolmačil uredbo o čiščenju drevja. Zastopnik tvrdke »Zorka« je predlagal, da bi njegovo podjetje izvežbalo na lastne stroške delavca za škropljenje.

c Oddajajte pravočasno pisemsko pošto! Ker so ponočni vlaki ukinjeni, prosijo pošto na upravo v Celju občinstvo, da odda pisemsko pošto na pošti do 17., priporočeno pa vsaj do 18. ali najkasneje do 18.30. Zlasti velja to za pošto, namenjeno proti Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

c Iz pisarne pododbora UROIR v Celju. V zvezi z razpisano okrožnico se obveščajo rezervni častniki, ki so se prijavili v ta tečaj, da bo ta tečaj od 21. januarja do 20. marca, in sicer ob torkih in četrkih v času od 20. do 22. v oficirskem domu (kasarna kralja Petra v Celju). V ta tečaj so vabljeni tudi oni oficirji, ki se doslej še niso prijavili. S seboj je prinesiti pisalne potrebine.

c 10.000 dinarjev je ukradel lani 13. julija v hotelu »Pošti« v Rogaški Slatini pravoslavni škofu Jeraleju iz Sremskih Karlovcev 19 letni Ludvik S. Okrožno sodišče v Celju je Ludvika S. obsodilo na 1 leto in 2 meseca strogega zapor.

c Požiga osumljen. Večraj se je pred 5 članskim senatom celjskega okrožnega so-

dišča zagovarjal 42 letni mlinar Anton Vah iz Buč v Kozjanskem okraju, obtožen požiga. Obtožnica mu očita, da je lani v noči 27. avgusta hotel iz sovraštva zažgati mlin svojega brata Alojza Vaha v Bučah s tem, da je položil v zaboj, v katerega pada zmleta moka, papir in ga zažgal, da je počasi tlelo. Njegova mati je okrog polnoči zavohala dim in poslala dekle pogledat v mlin po vzroku dima. Dekla je na-

Pozor, hišni posestniki!

Gasilsko orodje za podstrešja, to je ročne brizgalne, pločevinaste rezervoarje in vedrice za vodo, izdeluje najceneje

Avust Štok, Celje

šla v zaboju tleč papir in ga pogasila. Sum je padel na Antona Vaha, pri katerem so prejšnji večer videli dotične časopise, ki so ponoči tleli v zaboji. Anton Vah je bil obsojen na sedem let težke ječe in trajno izgubo častnih pravic.

Zanimivosti

Kako živijo v Atenah v vojnem času

Najstrožje nadzorstvo nad cenami in razdelitvijo življenjskih potrebščin

Švicarski list »Nouvelle Gazette« je objavil daljše poročilo o sedanjih življenjskih prilikah v Atenah in v Grčiji sploh, kjer pravi med drugim:

»Že prvi dan, ko je vojna izbruhnila, je grška vlada mobilizirala celokupno grško kmetijsko proizvodnjo, in sicer tako, da niti peden grške zemlje ne ostane neizkoriščen. Da olajša življenje kmečkim družinam, čijih moški člani so na fronti, je vlada s posebno uredbo oprostila vso kmetijsko proizvodnjo vsakršnega davka. Mimo tega je zvišala kredite za bodočo žetev bombaža. Čim je vojna pričela, je vlada dala izjavo, naj civilno prebivalstvo ne bo v skrbeh, ker so zaloge živil zadostne. Obenem pa je najstrožje prepovedala vsakršno kopičenje živil in drugih potrebščin.

V Atenah so bile določene rezerve goriva in kurjave, in sicer po 750 kg na vsako osebo. Večje rezerve smejo imeti samo osebe, ki živijo v raztresenih in oddaljenih naseljih. Vsem Atenčanom je bilo strogo naročeno, da morajo imeti za vsak slučaj pripravljeno večjo zalogo pitne vode, najmanj za tri dni. To velja seveda, če bi bombniki poškodovali glavne rezervoarje atenskega vodovoda na Maratonu.

Največjo pozornost je vlada posvetila cenam in razdeljevanju dobrin. Osnovan je bil posebni urad za najstrožje nadzorstvo nad cenami in razdelitvijo življenjskih

potrebščin. Urad, ki je osnovan z glavnico 100 milijonov drahem, nakupuje z državnim jamstvom vse življenjske potrebščine, jih razdeljuje med prebivalstvo, obenem pa regulira izvoz in uvoz iz tujine. Posebno obširna in globoka je vojna socialna zakonodaja, zlasti je zavarovan življenjski obstoj vojnih vdov in sirot. Atenske družine, čijih člani so mobilizirani in ki so brez kakšnega večjega

premoženja, so oproščene vseh davkov, še več, vsak teden dobivajo zadostno državno podporo. Za vojno škodo je določena enkratna odškodnina, in sicer 15.000 drahem za premoženje in 30.000 drahem za nepremičnine. Čim je izbruhnila vojna, so bili v Atenah blokirani po vseh bankah računi in vloge, vendar pa vlagatelji lahko brez posebnih formalnosti dvigajo po 5% svojih vlog.

Pogled na ulico v Southamptonu po bombardiranju

Zavarovanje proti dvočkom in tročkom

Kajpada, spet ameriška specialiteta! Tam so poleg običajnih zavarovanj, ki jih poznamo tudi v Evropi, uvedli še nešteta druga zavarovanja, ki se nam v prvem hipu zdijo kaj nenavadna. Med drugim so mladi zakonski pari uvedli zavarovanje proti dvočkom ali tročkom, da bi tako mogli v slučaju, če bi zares dobili dvojčke ali trojčke, tem lažje prenesti stroške. Pred nedavnim se je neki par celo zavaroval proti tročkom. Za-

varovalnica je ugotovila, da v pokolenjih, iz katerih sta izhajala mož in žena, sploh ni nikoli imelo niti dvojčkov, pa je zato odmerilo zelo nizko zavarovalno premijo. Toda koliko je bilo presenečenje, ko so se mlademu paru kmalu nato rodili trojčki. Zavarovalnica je morala vgrizniti v kisto jabolko ter izplačati precej visoko zavarovalnino.

Maščevanje zaradi počenih hlač

V argentinskem mestu La Plata so tedni aretirali pristaniškega delavca Casimira Pavio, ker je razbil vsa izložbena okna na neki trgovini perila. Pri zaslišanju se je izkazalo, da je bil možakar že dvajsetkrat kaznovan zaradi podobnih dejanj. Tokrat so mu naložili pol drugo leto strogega zapora. Ko ga je sodnik vprašal, zakaj nenehoma razbija izložbena okna, je Pavio pričel pripovedovati dolgo zgodbo. Pred 20 leti si je kupil v La Plati v neki trgovini hlače, ki so mu

že naslednjega dne, ko je delal v pristanu, počile. Bilo je pozimi, prehladil se je ter bil precej časa nesposoben za delo. Ker je hlače precej drago plačal, je takrat sklenil, da se bo maščeval, kadar bo le imel priliko. Poslej je razbija izložbena okna, da se tako maščuje nad trgovci, ki po izložbenih oknih »varajo« kupce.

Tako stvari se tudi na fronti zelo pričejo.

— Papa, zakaj vendar nimaš nobenega lasu na glavi?

— Vsak dan moram toliko delati z glavo, da si kôža na glavi ne more odpočiti, pa mi zato tudi lasje ne morejo rasti.

— Aha, zdaj šele vem, zakaj mama nima brk!

Ejo:

Kritika je svobodna

»Nikar mi ne govorite o svobodi!« se razvnela gospod tam, pri sosednji kavarniški mizi. »Jaz je ne vidim nikjer. Če te fizično ne pritiskajo, te pa posiljujejo duhovno in moralno. Ne smeš imeti lastnega mnenja, niti ne lastnega okusa, vse ti diktirajo: tole spoštuj, občuduj in se navdušuj!« Dirigirano javno mnenje. In če se upreš, te proglasijo za bedaka ali pa za drugače sumljivega. Zato pa imamo toliko preužitkarjev; počivajo na svojih lovorikah in slava jim teče kar naprej kakor renta, niti z mezincem jim ni treba več migati...

»Kritika je svobodna,« odvrne njegov nasprotnik, gospod z vsemi znaki avtoritete. »Samo ne sme biti zlohotna. Zlohotna!« S poudarkom ponavlja besedo, v njegovem glasu je ostrost, svetla očala se bliskajo strogo. Oni se zasmeje: »Zlohotna! Saj to je tisto. Tukaj je tista nevarna past, v katero se clovek božji ujameš, če hočeš povedati resnico. Vsaka kritika, ki ne hvali, je že zlohotna. Da, taka je ta reč. Paragraf je tu: tisti čudoviti paragraf, ki je tako raztegljiv kakor nobena elastika na tem svetu ne. Zadnjič mi je neki advokat razlagal, da je celo pohvalna kritika lahko žaljiva. Postavimo, če bi o kakem igralcu zapisal, da je svojo vlogo odigral dobro, bi me mož lahko šel tožiti, češ da je taka ocena pozitivna le za kakšnega diletanta, za njega kot umetnika priznanih kvalitiet pa negativna, omalovaževalna in poniževalna, torej zlohotna, ki mu more škodovati moralno in materialno.«

»Dvomim, da bi v tem primeru tožba uspela...«

»Uspela! Advokat mora že vedeti. Paragraf je tu, raztegljiv v neskončnost. Saj vidimo na tiskovnih pravdah, za kaj vse se danes ljudje upajo tožiti in za kaj vse je lahko obsojena uboga uredniška para. Zato pa ni

govora o svobodni kritiki. In zato povsod in za vse samo slavljenje. Pri nas je vse zlato, kar se sveti. Zadnjič mi je neki konjski mešetar z dežele hudo skritiziral konja na nekem spomeniku. Pa sem možu svetoval, naj —

»Naj se priglasi kot strokovnjak v razsodišča za likovne umetnine!« pripomnijo očala in se smejejo svojemu dovtipu.

»Ne. Ampak svetoval sem mu, naj rajši molči, če ne, ga znajo še zapreti zaradi razžaljenja konja. Pri nas je vse mogoče. Pa pustimo to. Ali ste videli film Ali-Baba? Ne? Škoda! Ameriški film, kolosalna stvar. Da imam denar, bi ta film takoj kupil in ga kazal po naši deželi za poživitev duhov. Poln je sijajnega humorja in satire. En sam utrinek naj vam povem: Da je prezident Roosevelt velik ribič, to veste. Pa pravi Ali-Baba, ko ga hoče ljudstvo v Bagdadu izvoliti za prezidenta: »Nikarte, ljudje božji, kako vam bom za prezidenta, ko še rib ne znam loviti!« Vsa Amerika se je temu dovtipu smejala, najbolj pa se mu je smejal Roosevelt sam. Iz vsega srca se je smejal, tako pravijo. Vidite, to je svoboda. In smeh je sol življenja. Ali se vam ne zdi, da je pri nas dolgčas? In ali se vam ne zdi, da bi nam ravno v teh resnih časih smeh bil še posebno potreben? Jaz smatram humor za patriotičen element. Londončanom gre danes za glavo, humorja pa vseeno ne izgubijo. Sem videl veselo karikaturico, kako Londončani pri letalskem napadu lovijo rušilne bombe v mreže za metulje, zažigalne bombe pa polivajo s škropilkami za cvetlice... No, pa brez zamere, gospod svetnik. Saj se razumemo. Da ste mi zdravili.

Besednik gre, cigareto v ustih, postrani klobut. »Boljševiki!« sikne za njim gospod svetnik in se zatopi v časopis in v svoj mir. Svoj filistrski mir.

Vsi ljudje, ki sami ne delajo, ampak živijo od dela drugih in uživajo plodove tega dela, se imenujejo navadni razbojniki. — (Tolstoj)

Maribor

Razdeljevanje podpor je treba organizirati

Vprašanje zaposlitve nezaposlenih delovnih moči je danes problem, s katerim si ne tarejo glave samo merodajni v našem mestu, temveč ki v enaki meri zadeva vso državo. Čeprav se po navadi govori o nezaposlenih vobče, bi vendarle tudi tu trebalo ločiti najmanj dve skupini: prve, ki res ne morejo dobiti zaposlenja, in druge, ki zaposlitev odklanjajo iz delomrznosti, ker se znajo tudi drugače prebiti skozi življenje. Tej drugonavedeni skupini nezaposlenih bi trebalo posvečati vso pažnjo.

Ako zasledujemo drobno kriminalno kroniko, z lahkoto opazimo, kako se številno tatvin, malih vlomov itd. poveča, čim poteka zima na vrata; posebno so ti podvigi namenjeni raznemu zimskemu oblačilu. Na eni strani je to posledica dejstva, da se pač vsakdo pozimi skuša čim topleje obleči, na drugi strani pa se število tatvin poveča tudi zaradi tega, ker se takrat ves delomrznost življenja koncentrirajo v mestu. Racije in zaporne kazni sicer za nekaj časa spravijo sumljive elemente za rešetke, vendar bi trebalo proti profesionalnim nezaposlenim ubrati strožje mere ter jih brez usmiljenja kaznovati s stalnim izgonom iz mesta in z odpravo v prisilne delavnice. Le na ta način bo mogoče očistiti mesto te nadleže, ki odklanja zaposlitev in pošteno zaslužek v okviru zimske pomožne akcije in pri drugih prilikah ter raje izrablja svojo nezaposlenost kot legitimacijo za izkoriščanje. Neki prijatelj našega lista je imel na pr. priliko slišati, kako je nezaposleni na ulici s cigareto v ustih vprašal delavca, ki je pri zimski pomožni akciji lopatil sneg, »ali ima tifus v glavi, da je začel delati«, čes da je on v dveh urah brez dela (z beračenjem) zaslužil 3 kovače.

O akcijah, s katerimi bi se dalo izkoriščanje zaježiti, večkrat čitamo v dnevnem tisku. Tudi naš list je o tem že poročal. Izgleda, da bi bil najpraktičnejši

izhod iz te situacije ta, da bi se podpiranje nezaposlenih v vsaki občini centraliziralo. Uvedli naj bi se bloki, ki jih je že svoj čas predlagal mestni socialni urad. Prosilec v tem slučaju ne bi dobil denarja v roke, temveč nakazilo, katero bi lahko vnovčil pri pristojnem referentu občinskega urada. Tako bi bil ta sistem pregleden, izkoriščanje bi bilo onemogočeno, razpoložljiva sredstva pa bi se lahko res tudi enakomerno razdelila med potrebne, dočim bi bili drugi izločeni. Takšna akcija ne bi bila samo v prid socialnemu delu samemu, koristila bi tudi nezaposlenim, ker bi organizirana pomoč nezaposlenim našla mnogo več ljudi, ki bi bili voljni prispevati. Tako ne bo več mogoča trditve, da se z beračenjem lahko zasluži več kakor z delom, pri zimski pomožni akciji, vsakdo bo moral dokazati,

ti, s čim se preživlja, z odpravljenjem podpor in miloščin v denarju pa se bo tudi odpravila posebno kvarna navada, ki jo opažamo sedaj po gostilnah, posebno na periferiji, da mladoletni »pojejo« za božič, sv. tri kralje, svečnico itd., razpolagajo z denarjem ter se tako že sedaj vzgajajo v profesionalne berače, kajti »navada je železna srajca« in kdor je okusil ta lahek način preživljanja brez dela, se ga težko odvadi ter v poznejših letih pada vse globlje in globlje. Kljub današnjim težkim časom so imeli dobrotniki že priliko opaziti, da berači odklanjajo razne jestvine in da nabrane kolače itd. odlagajo, vrednost zanje ima le denar. Kdor kruh ali drugo jed odkloni, pač ne more biti prištet med one, ki so upravičeni prositi milodarov.

Za sorazmerno razdelitev industrijskih surovin

Po Mariboru so se razširile vesti o ponovni zaostritvi krize v naši tekstilni industriji zaradi pomanjkanja surovin ter o odpustih delavcev, ki grozijo zaradi tega. Že iz naših prejšnjih poročil je razvidno, da obratujejo skoro vsa tekstilna podjetja v Mariboru že dalje časa v skrajnem obsegu, kakor pa vse kaže, bodo morali nekateri obrati še bolj skrajšati poslovanje. Odpusti delavstva v večji meri pa zaradi tega za enkrat ne grozijo. Dejstvo je samo, da je »Mariborska tekstilna tvornica« odpustila 66 delavcev in delavk, od tega 40 iz predilnice in 20 iz tkalnice, medtem ko druga podjetja delajo tudi še sedaj v skrajnem obsegu. Vzrok za potrebne redukcije v obratovanju ter nevarnost za odpušcanje delavstva pa leži v nesorazmernem razdeljevanju surovin. Za to je merodajen poseben urad v Beograd. Izvedeli smo, da je na pr. dobilo neko tekstilno podjetje

v bližini Beograda, ki sploh ne obratuje, nesorazmerno večje zaloge surovin, kakor pa mariborska podjetja, ki so v polnem teku.

Kar se tiče ruskega in turškega bombaža, smo izvedeli, da ga je sicer res precejšnja množina na poti, vendar ga je doslej dospelo v Beograd le okoli 1/2 milijona kilogramov, od česar je seveda odpadlo na naše mesto mnogo premalo. Nadaljnje pošiljke so na poti v našo državo. Čim bodo dospeli in bo mogoče obratovanje obnoviti v prejšnjem ali vsaj v dosedanjem obsegu, bodo seveda tudi omenjene redukcije delavstva izgubile svoj pomen ter bodo naši zopet vsi svoj zaslužek. Pri tovarnah svile pa to itak ne pride v poštev. To je edina kategorija tekstilnih tovarn, ki ne trpi pomanjkanja surovin ter je tako zagotovljeno obratovanje in zaslužek delavcem.

Priznanje mariborskemu gojitelju kanarčkov

Za božične praznike je priredilo Društvo za varstvo živali v Ljubljani veliko razstavo harških kanarčkov iz cele Slovenije. Razstave se je udeležilo 60 razstavilcev z 240 vrvivčki. Razstavljal je tudi narednik vodnik I. razr. g. Ladislav Rakovec iz Koroščeve 5 v Mariboru, ki je dal pred ocenjevalno komisijo 4 najboljše vrvivce. Rakovecovi kanarčki so prejeli prvo nagrado, saj so dosegli v grupi C od 360 dosegljivih 345 točk. V ocenjevalni komisiji je bil znani cenilec g. Kelnarič iz Ljubljane. Vrvivci vodnika g. Rakovca in g. Janežiča iz Ljubljane

so peli tudi v ljubljanskem radiu.

Nedavno smo že poročali, da je g. vodnik Rakovec že 40 let gojitelj harških kanarčkov in je doslej prejel že šest prvih nagrad ter veliko število diplom in kolajn. Zanimivo je tudi to, da ima samico, ki se v petju sploh ne razlikuje od najboljšega samca (samice navadno ne pojo).

Z ozirom na velike uspehe, ki jih je dosegel kot gojitelj kanarčkov, se upravičeno čudimo, zakaj nismo imeli prilike slišati vrvivcev g. vodnika Rakovca tudi na zadnji razstavi v Mariboru?

Popularen simfonični koncert

Z izbranim sporedom bo priredil Orkestralni odsek Glasbene Matice v Mariboru 5. februarja t. l. ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma. Kot solist in koncertni mojster bo sodeloval član Mariborskega tria g. prof. Taras Poljanec, vse točke sporeda pa bo dirigiral vojni kapelnik g. kap. Jos. V. Jiranek. Na prvi letošnji nastop opozarjamo vse ljubitelje simfonične glasbe ter podpornike in prijatelje Glasbene Matice. Vsa ugl. društva in organizacije pa prosimo naj ta datum blagohotno upoštevajo in naj priporočijo svojem članstvu posest te kulturne prireditve.

OMILJENJE STROGEGA PASJEGA ZAPORA

Ker se po zadnjem slučaju v stekline v mestu ta ni več razširila, se z današnjim dnem omili strogi pasji zapor tako, da morajo psi nositi nagobčnik brez vrvi ali pa biti na vrvi brez nagobčnika. Druge odredbe, objavljene z razglasom mestnega poglavarstva 19. VII. 1940 ostanejo še naprej v veljavi.

Imenovan je za ravnateljja I. deske meščanske šole v Mariboru Simon Dobernik iz Dolnje Lendave.

V čevetu mladosti je nepričakovano preminula 19letna Pavla Tručlova iz Maribora.

m Napredovali so v ljskošolski učiteljski službi v 5. skupino Anton Mihec na Pobrežju, Stanislava Matur v Dobrovi, Elizabeta Kolnik v Limbušu, v 8. skupino Marija Zaven v Slivnici pri Mariboru, v 9. skupino pa Tea Saubah in Marija Fabiani v Jarenini ter Frančiška Domiher pri Sv. Miklavžu.

m Iz policijske službe, iz Maribora v Ljubljano sta premeščena polic. agent. II. razr. Franc Lakovič in polic. stražnik III. razr. Alojzij Rener, iz Ljubljane v Maribor je premeščen Franc Klince, podnadzornik polic. agentov I. razr. — Za polic. stražnika II. razreda, zvanika II. skupine je napredoval Rudolf Robič pri predstojništvu mariborske mestne policije.

m Iz zdravniške službe, za banovinskega uradniškega pripravnika v mariborski bolnišnici je imenovan dr. Janko Držek, zdravnik-volonter mariborske bolnišnice dr. Julij Zlonik je imenovan za zdravnika zdravstvene občine Strigova, ostavko na službo pa je podal dr. Otmir Potrč, uradniški pripravnik v mariborski banovinski bolnišnici.

m Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20. bo predaval znani slovenski geograf dr. Roman Savnik iz Ljubljane o današnjem Grčiji. Izredno zanimivo in aktualno predavanje bo do pojasnjevale številne in lepe skioptične slike.

m Sokolsko gledališče v Studencih bo v soboto ob 20. zadnjič ponovilo duhovito in zabavno igrano »Scampolo«.

m Razstava najlepših fotografij. V izložbah Tjuskoprometne zveze »Putnik« na Trgu svobode so razstavljene prekrasne fotografije, ki so bile nagrajene na letošnji fotografski razstavi v Hrastniku. Kakor znano, si je na tej razstavi pridobil krasen prehodni kristalni pokal Fotoklub Ljubljana, dočim so člani mariborskega Fotokluba s svojimi deli vzbudili splošno pozornost in si priborili v močni konkurenci več lepih nagrad.

m Prostovoljna gasilska četa v Radvanju se vsem darovalcem za novo leto zahvaljuje in vabi na občni zbor, ki bo v nedeljo ob 15. v Gasilskem domu.

m Lovsko društvo Maribor javlja svojim članom, da znaša članarina za redne člane na podlagi sejnega sklepa zveze v Ljubljani za leto 1941 din 100.— (en sto), za lovske paznike pa din 80.— (osemdeset). Pristopnina za nove člane znaša din 25.— (pet in dvajset). Natančnejši podatki v »Lovcu št. 1 iz 1. 1941, ovojna stran 2.

m Zveza upokojenih častnikov, vojaških uradnikov, njihovih vdov in sirot v Mariboru bo imela v nedeljo, 19. jan., ob 9.30 v »Reherjevi sobi« Nabavljalne zadruge (vhod od Lekarniške ulice) svoj letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Poleg tega pa se bo tudi sklepalo o predlogu mestne uprave mariborske podružnice »Udruženja pensionistov in oficir i vojnih činovnikov kraljevine Jugoslavije« v Beogradu zaradi razpusta zveze in pristopa članov k »Udruženju«. Zaradi važnosti tega zbora za nadaljnji obstoj in razvitek zveze zaprosi predsedništvo za mnogoštevilno udeležbo. Kdor ne more priti, naj pošlje pooblastilo predsedništvu zveze.

m 17.913 tujcev je obiskalo lansko leto naše mesto, skupno so prenočevali 38 tisoč 432 krat. Med njimi je bilo 14.114 naših državljanov. Zaradi evropske vojne je zlasti dotok inozemcev močno popustil. Število gostov stvarno seveda nekoliko presega podatke službene statistike, ker so marsikdo, ki ostane pri sorodnikih, ne prijavljuje enodnevnih obiskov pa se sploh ne registrirajo.

m S piščalko se je igral ter si jo pri tem zapelil v grlo 3letni sin delavca Janez Simončič iz Košakov.

m Dve nesreči. 52letna delavčeva žena Antonija Mihelačeva s Pobrežja je padla na dvorišču ter si poškodovala roko, 32letni žandarmerijski kaplar Jursa Viktor iz Slov. Bistrice pa se je poškodoval nad ocesom pri smučanju.

m Pri smučanju si je poškodoval nogo 30letni uradnik iz Studencev Sebastijan Dmst, s slično poškodbo so pripeljali v bolnišnico 13letnega sina tovarniškega delavca Franca Tomažiča iz Smartna na Pohorju. V Hočah pa si je pri smučanju zlomil nogo 10letni sin železničarja Marijan Kampl.

m Staro rjavo aktovko je nekdo izmaknil s kolesa čistilec oken Francu Njivarju, medtem ko se je mudil v neki gostilni v Vetrinjski ulici. Ker je bila v aktovki tudi delovna obleka, je oškodovan za okoli 200 din.

m Neznankom je odšla železničarjeva hčerka Katarina Pakova s Tezna, ki je bila uslužbena kot kuharica v Gosposki ul. 26. Pogrešajo jo že od 12. jan.

m Pes mešane pasme brez znamke se je zatekel. Lastnik ga lahko dobi pri tovarnarju Ivanu Hochmüllerju, Stritarjeva ul.

m Poročili so se v Mariboru: dr. Peter Lenč, vseuč. asistent na medicinski fakulteti v Ljubljani, in Jauk Ernestina; Starman Vladimir, tkalski mojster, in Starčič Marija; Šijanec Alojzij, pek. pomočnik, in Vesenjak Tezija; Kronvogel Jožef, kmečki sin, in Marko Ivana; Regent Jožef, tkalec, in Rebula Bernarda; Novak Leopold, glasbenik, in Lušin Zdenka; Brglez Janez, elektromehaničnik, in Kolkaj Julija; Vrečko Jožef, pek, in Urbančič Marija; Iršič Ivan, miz. mojster, in Lončarič Angela; Turk Jožef, učitelj, in Čekada Marija; Merlak Ivan, bivši gostilničar, in Kurnik Marija; Heler Ivan, orod. ključavničar, in Jurčič Marjeta; Polegeč Leopold, železničar, in Sprager Hermina; Vakej Ivan, kurjač v plinarni, in Propst Kristina.

m Otroške sani je nekdo ukradel trgovki Mariji Kagerjevi z dvorišča v Masarykovi ulici ter jo oškodoval za 300 din.

m Na živinski sejem v Mariboru 14. jan. so prignali 6 konj, 14 bikov, 110 volov, 350 krav, 4 teleta; skupaj 484 komadov. Cene so bile naslednje: voli debeli 8.50—9.50, poldebili 7.50—8.50, plemenski 8—10; biki za klanje 6.50—8; krave klavne debele 7—7.75, plemenske 6—7, za klobasarje 4.50—6.50, molzne 8—9.50, breje 6—8; mlada živina 7.50 do 8.50; teleta 9—12. Prodanih je bilo 284 komadov. — Mesne cene: volovsko I. 14 do 18, II. 13—15, meso bikov, krav in telic 13 do 18, telečje I. 16—18, II. 14—16, sveže svinjsko 12—22 din za kg.

* Nemško radio postaje bodo od 10.15 do 10.30 prinašale navodila o uporabi stroja za pisanje not. Wanderer zastopstvo Maribor Ivan Legat, Vetrinjska 30, podružnica Ljubljana, Prešernova 44.

* Trafikantje pozor! V nedeljo, dne 19. t. m. se vrši, ob 16. uri v restavraciji »Slon« g. Emeršiča na Aleksandrovi cesti občni zbor Udruženja trafikantov v Mariboru. Radi izredne važnosti se naj udeležijo vsi trafikantje tudi nečlani. Udeležba nujno potrebna v lastnem interesu. Posebnih vabil ne bo. Odbor.

* Redni občni zbor društva »Združeni gojitelji malih živali« v Mariboru, se vrši 19. t. m., ob 14. uri v restavraciji g. Senice, Kneza Koclja ul.

* Modne časopise in revije v veliki izbiri vam nudi knjigarna in papirnica »TISKOVNE DRUŽBE« z o. z., Maribor, Cankarjeva 1. Telefon 25-45.

* Beležne — namizne koledarje dobite najceneje v knjigarni in papirnici »TISKOVNE DRUŽBE« z o. z., Maribor, Cankarjeva 1. Telefon 25-45.

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamorc«.

KUPUJTE

V TISKOVNI DRUŽBI Z O. Z.

Maribor, Cankarjeva 1

Telefon 25-45

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 11. do vključno 17. januarja lekarna pri Zamorcu, Gosposka 12. tel. 28-12, in lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Narodno gledališče

Petek, 17. jan.: zaprto.

Sobota, 18. jan., ob 20.: »Ples v maskah«. Red A. Zadnjič. Gostovanje Vere Majdičeve in Zana Francela.

Nedelja, 19. jan., ob 15.: »Cigan baron«. Ob 20.: »Na dnu«. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Zadnjič! Ker mora gledališče vrniti orkestrski material za Verdijevo opero »Ples v maskah«, se bo vršila neprokljeno zadnja predstava te opere jutri, v soboto. Tudi zadnjič bosta to pot gostovala gđ. Vera Majdičeva in tenorist g. Zan Francel.

Kino

* Esplanade kino. »Melodije iz sanj«, z Giglijem. Sledi »Balajka« z Eddy Nelsonom in Ilono Masseyjovo.

* Grajski kino. Danes »Slovanska rapso. dija«. Češki film o človeku, ki ga usoda neusmiljeno preganja. Sedlačkova, Pospisilova.

* Kino Union. Do vključno ponedeljka »Union Pacific«, velepuslovni film o gradnji prve železnice v Zapadni Ameriki. Senzacija.

* Zvočni kino Pobrežje 18. in 19. jan. interesantni film »Bell tovor«.

u rrska poročila

»Putnik«, Maribor, 17. januarja)

Poštarški dom: —7 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 40 cm.

Pohorski dom — Mariborska koča: —7 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 55 cm.

Sokolski dom: —7 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 70 cm.

Ruska koča: —7 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 50 cm.

Sv. Lovrenc na Pohorju: —8 C, oblačno, 10 cm, pršiča na podlagi 35 cm.

Rihmica na Pohorju: —6 C, oblačno, 38 cm pršiča.

Senjorjev dom: —10 C, oblačno, 18 cm pršiča na podlagi 60 cm.

Rimski vrelce: —9 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 50 cm.

Peca: —4 C, oblačno, 20 cm pršiča na podlagi 60 cm.

Rogask ašlatina: —9 C, oblačno, 10 cm pršiča na podlagi 18 cm.

Grč (Oset): —2 C, oblačno, 20 cm pršiča na podlagi 30 cm.

Smuka povsod odlična!

Šah

Dr. Emanuel Lasker

V začetku tedna je prišla čez ocean vest, da je v New Yorku preminil v starosti 73 let nekdanji svetovni šahovski prvak in vele mojster dr. Emanuel Lasker. Na svetovnem šahovskem nebu se je utrnila za vselej zvezda, ki je desetletja stala v najvišjem zenitu. Z dr. Laskerjem je legel v grob šahovski velikan, nekako osamljen in zagonečen, ki pa je vendarle pomenil v razvoju šaha celo dobo, zaključeno epoho.

Dr. Lasker je bil en sam, ne pred njim ni bilo podobnega, ne za njim ne bo enakega. Ta se pravi, da je bil samosvoja osebnost, zaključen šahovski gigant. Pred njim in sedaj imamo vele mojstre, ki so zgolj šahisti-velikani. Dr. Lasker pa ni bil najprej šahist, ampak predvsem osebnost, človek-filozof, človek-borec.

Rojen 24. dec. 1868 v Berlinu pri Berlinu je kot sin siromašnih staršev kaj zgodaj okusil vso tragiko revnega človeka, ki ga goloroškega postavi življenje sredi bitke za obstoj. Nadarjen in borben mladenič je kazal silno nagnjenje do matematike in filozofije. Toda v razmerah, v kakršnih je živel Lasker, bi večina ljudi ostala samo trgovski pomočnik kot je bil sprva tudi Lasker. Ali mladi mož se je vrgel v življenje kot zrel bojevnik, brez sanjarjenja, ampak s polno zavestjo odgovornosti in poguma. Ko si je v tej bitki nabral rezerv, je šele uveljavil svoje velike talente. Kot najboljši med najboljšimi je končal studije in univerzo.

Z 20. letom je že stopil v šahovsko življenje, leto nato je že mojster. In čez 5 let — 1894 — je že šahovski svetovni prvak, ko je v matchu premagal dotakratnega prvaka Steinitzza. Njegova pot na šahovski prestol je bila bliskovita, vrtoglava, da ji ni para v šahovski zgodovini. Potlej pa je dr. Lasker kraljeval na šahovskem prestolu celih 27 let, dokler ga v znamenitem matchu 1921 na Kubi ni premagal J. R. Capablanca v kaj čudnih okoliščinah. V dobi, ko je nosil naslov svetovnega prvaka, je dosegel dr. Lasker na raznih velikih turnirjih edinstvene uspehe, zadnjega še po izgubi naslova leta 1924 na velikem mednarodnem turnirju v New Yorku, kjer je bila zbrana malone vsa takratna svetovna elita. Po tem turnirju so jele njegove sile pesati, dasi je še nekajkrat zelo uspešno posegel v šahovsko areno.

Dr. Lasker je bil kot šahist silen mislec in dušeslovec, predvsem pa borec. Zanj je bila šahovska partija enkratna borba na življenje in smrt. V njej je znal združiti vse elemente borbe, in sicer prav take, kakršni igrajo odločilno vlogo v vsakdanjem življenju. Dr. Laskerju šahovska partija ni pomenila premikanja figur po določenem sistemu, zanj je bila šahovska partija borba dveh človekov, dveh natur, dveh osebnosti. In v tej borbi je bil dr. Lasker genij, kakršnega doslej ni še imel šahovski svet, poln poleta, nenadkriljive energije, iznajdljivosti in najgloblje poznavanja psiholoških lastnosti posameznega človeka, posameznega nasprotnika. Šah mu je bil samo orodje, s katerim se je boril za uresničenje svojega nazora o resnici in pravici.

V New Yorku je legel v grob velikan, ki je igral osebni in psihološki šah kakor še nikdo na svetu.

Zadnji največji šahovski turnirski uspeh je dosegel dr. Lasker na velikem mednarodnem turnirju v New Yorku 1924. V blestecem stilu je takrat kot 56-letni osvelil mož še enkrat zasijal nad imeni Capablanca, Aljechin, Bogoljubov, Reti, Maroczy, Tartakower in drugimi. S tega turnirja prinašamo njegovo sijajno zmago nad dr. Aljechinom.

179. Damir gambit

(3. kolo turnirja v New Yorku 1924)

Beli: dr. A. Aljechin Črni: dr. E. Lasker

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sf3, Sf6 4. Sc3, Sbd7 5. cxd5 (najbolje je 5. Lg5, kajti beli lahko izvede zamenjavo kasneje v ugodnejšem trenutku), exd5 6. Lf4 (tudi tu je še vedno boljša vezava 6. Lg5; zdaj pa črni lahko na razne načine izenači), e6 7. e3 (črni izšli po tej potezi precej ugodno zamenjavo, četudi s tem nekoliko zanemari svoj razvoj), Sh5 8. Ld3 (med tremi možnostmi je ta najslabša; beli bi moral igrati enostavno 8. Lg3), Sxf4 9. exf4, Ld6 10. g3 (po 10. Se5 se je beli neutemeljeno zbal odgovora 10... Dh4!, kar pa bi po 11. g3, Dh3 12. Dc2 še ne bila taka nesreča), 0-0 11. 0-0, Tfe8 12. Dc2, Sf8 13. Sd1 (znabiti bi bilo še najbolje kar enostavno Tfe1), f6! 14. Se3, Le6 15. Sh4 (izguba tempa; beli, ki je v nekoliko slabši poziciji, napačno forsira igro na napad, ko bi vendar moral igrati prikrito in pasivno), Le7 (še bolj eksaktno bi znabiti bilo takoj 15... a5) 16. b4, Lb6 17. Sf3, Lf7! 18. b5 (odlična zadnja napaka; črni ima sicer brez dvoma nadmočno pozicijo, vendar pa bi beli z 18. Tfd1 in 19. Le2 lahko nudil še dolgotrajen odpor. Črni zdaj na genialen način oslabi belo kraljevo krilo), Lh5! 19. g4, Lf7 20. bxc6, Tac8 21. Db2, bxc6 22. f5 (sicer odloči skakač, ki bi čez e6 vdrl v beli tabor), Dd6 (grozi 23... Dh4) 23. Sg2, Le7 24. Tfe1, h5! 25. h3 (z dvojno žrtvijo kmeta 25. g5, fxc5 26. Se5, Sd7 27. f4, gxf4 28. Sf3 bi beli pariral matni napad, toda to bi bila kar jalova tolažba), Sh7 26. Txe8+, Txe8 27. Tel, Tb8 28. Dcl, Sg5 29. Se5 (ali pa 29. Sxg5, Dh2+ 30. Kf1, fxc5 31. Se3, Dxb3+ 32. Ke2, hxc4 itd.), fxe5 30. Dxc5, e4 31. f6, g6 (tudi na 31... Dxf6 bi beli moral kmalu predati) 32. f4, hxc4! (dr. Lasker izbere najkrajšo pot k zmagi) 33. Le2 (ali 33. hxc4, exd3 itd.), gxf3 34. Lh5, Tb2 35. Sh4, Dxf4 36. Dxf4, Lxf4 in beli preda. — (Glose dr. Aljechin)

27. šahovski oreh

Mimo kmečkih končnic so zanimive tudi končniške bitke in težkih figur. Včasih so naravnost presenetljive, da bi človek kar ne mogel verjeti. Poglejti si današnjo, ki jo je sestavil Rus B. Fedosejev. Zdi se vam, da je beli izgubljen. Kar poskusite! Beli: Kg2, Sd2 in Sh7. Črni: Kd4, Ta7 in Se5. Beli na potezi remizira. Težko bo, kajne? Konj na h7 je direktno ogrožen, konj na d2 indirektno, ko ga grozi trdnjava zvezati in odnesti. Kje za božjo voljo na beli pričara remis? Pa le gre. Poglejte malo pozicijo, znabiti boste našli v njej čudovito možnost, ki reši belega.

Beli na potezi remizira

Čara remis? Pa le gre. Poglejte malo pozicijo, znabiti boste našli v njej čudovito možnost, ki reši belega.

Rešitev 26. šahovskega oreha

H. G. M. Weenink (Beli: Ka4, kmeta na a5 in c6. Črni: Ka6, Sd8 in kmet a7) Beli na potezi zmagaja: 1. c7, Sb7 (najbolje) 2. c8T!! (ne dame, ker je črni pat), Sxa5 3. Tc5, Sb7 4. Tc6 mat.

Tokrat zadeva zares ni bila težka, pa so kljub temu nekateri le še našli napačno rešitev. Pravilnih rešitev je uredništvo prejelo 17. Pravilno so rešili: Lojze Gabrijan, Zoran Razboršek, dr. Roman Klasinc, Anton Jakolič, Miro Puc, vsi iz Maribora; le-karnar M. Hočevnar, Radeče; Franjo Skarabot, Murska Sobota; Rudolf Travnič, Zagreb; Lojze Zajc, Ljubljana; Josip Schneider in Srečko Jerič, Celje; Ivan Kazjak, Sv. Lovrenc na Poh.; Miroslav Logar, Rogatec; Tone Kočar, Mežica; Rudolf Goljač, Dovže; dr. Dušan Senčar, notar v Prevaljah; Ivan Kač, Sv. Pavel pri Preboldu.

Zreb je določil nagrado — roman „Leteče senice“ — Miroslavu Logarju iz Rogatca.

Kupon za šahovsko nagrado

„Večernik“, 18. januarja 1941

Lepo uspela premiera na ledu

Na stadionu SK Železničarja na novih drsalističih je bila prva letošnja javna produkcija. Nastopili so najboljši slovenski drsalci, ki so daleč prekosili pričakovanja domačih gledalcev, izmed katerih mnogi nimajo pogosto prilike, prisostvovati sličnim nastopom. Posebno sta ugajali obe prvakini Silva Palmetova in Vlasta Sernečeva, ki sta za izvajanje najtežjih figur s neverjetno sigurnostjo želi zasluženo priznanje. Harmonično sodelovanje je prišlo najbolje do izraza pri nastopu obeh gostujočih parov Vlasta Sernečeva—dr. Schwab in Silva Palmetova—Josip Biber, pa tudi Milan Betetto in Josip Biber kot posameznika sta pokazala ves register svojega

velikega znanja. Med domačimi drsalci je najbolj ugajala Ančka Černetova, pa tudi par I. Krašovec—Bajde je zapustil prav dober vtis. Gosti so jako pohvalili novo drsališče, ki ima ledeno ploskev kakor jo je težko najti. Kakor smo izvedeli, se SK Železničar pogaja tudi z večkratnim svetovnim in olimpijskim prvakom na ledu Dunajčanom Karljem Schäferjem, ki bo nastopil v petek s svojo partnerico Fritz Gillardovo v Ljubljani, za eno gostovanje v Mariboru. Ako bo prišlo do pozitivnega zaključka pogajanj, bomo o tem pravočasno poročali. Vsekakor bi zaključek tega gostovanja pomenil senzacijo za mariborski drsalni sport.

Sankaška tekma na Pohorju

Podružnica SPD Ruše priredi v nedeljo, 19. I. m. tradicionalno sankaško tekmo na progi Ruška koča—Ruše. Start ob 14.30 pri Ruški koči. Prijave tekmovalcev do 13. v Ruški koči. Darila: 1. dirkalne dvosedežne sanke, 2. enosedežne sanke, 3. smučarske rokavice. Darila je poklonil glavni ravnatelj Tovarnice za dušik g. inž. Fedor Slajmer. Razglas izida tekem bo v gostilni Mulej v Rušah.

s. Protest ISSK Maribora proti verifikaciji prvenstvene tekme na Jesenicah je tehnični

odbor SNZ odklonil z motivacijo, da je bilo igrišče po poročilih sodnika in službujočega odbornika za igro sposobno.

MLADINSKI PROPAGANDNI SMUŠKI DAN

SK Železničar razpisuje smučarski propagandni mladinski dan, ki bo 19. januarja na stadionu ob Tržaški cesti. Pravico starta imajo 1. 1928 rojeni in mlajši. Smuški tek bo v treh kategorijah, v slučaju zadostnega števila prijav bodo tekmovalke startale posebej. V prvo kategorijo spadajo dečki od 12—14 let, v drugo dečki od 10—12 let, v tretjo vsi ostali pod 10 let starosti, v četrto pa deklice. Proga znaša po kategorijah 2,5, 1,5 in 1 km. Start bo ob 10. dopoldne. Prijave se sprejemajo do 19. jan ob 9. dopoldne v tajništvo kluba na stadionu.

KAM, KJE?

do 20 besed 20 din. vsaka nadaljnja beseda 2 din

GOSTILNA »KREN«

POBREŽJE
nudi vsakemu gostu razvedrila. V nedeljo prileške gibance, domače klobase, izvrstna kapljica. Se priporoča gostilničar Klemenšak.

21921-1

DOMACE KOLINE

danes in jutri, jetrne klobase in krvavice, izborna vina, cene zmerne pri Senič, Ulica kneza Koclja.

21957-1

SLUŽBO DOBI

o 20 besed 15 din. vsaka nadaljnja beseda 1 din

Sprejemni takoj

GOSTILNIŠKO SOBARICO

in natakario s kavejlo. Naslov v oglašnem oddelku »Večernika«.

21956-2

FRIZERSKO POMOČNICO

prvovrstno moč, sprejme takoj salon »Paula«, Koroška 9.

21958-2

SLUŽBO IŠČE

o 20 besed 12 din. vsaka nadaljnja beseda 1 din

POZOR NAGRADA!

Dam lepo nagrado dolžnemu, ki mi preskrbi delo v tovarni. Javiti se Frankopanova 41

21947-3

POSEST

o 20 besed 20 din. vsaka nadaljnja beseda 2 din

Dobrodoide

TRGOVINO
z mešanim blagom v okolici Ljubljane, Cella ali Maribora, do 50.000.— mesečnega prometa, s trisobnim stanovanjem v zvezi s daljšo dobo v najem. Lahko prevzame tudi zalogo. Ponudbe na oglašni oddelku »Večernika« pod št. 21954, 21954-11

POHIŠTVO-OPREMA

o 20 besed 15 din. vsaka nadaljnja beseda 1 din

MODERNO SPALNICO

barv. kavkaški orehi, 11 komadov, popolnoma novo, prodam za gotovino 5200 din. — Mizarstvo Belak, Frankopanova 23.

21925-17

Spomnite se CMDI

V cvetu mladosti, nas je po kratki mučni boleznici za vedno zapustila naša preljuba hčerka in sestra, gospodična

Tručl Pavla

v starosti 19 let.

Pogreb bo v soboto, dne 18. t. m., ob 14. uri (2. uri), iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

MARIBOR, dne 17. januarja 1941.

Zalujoča mama Streicher Antonija, roj. Tručl, Josip, Hilda in Rudi, brata in sestra.

Nastavljenici kavarne in restavracije »Velika kavarne« sporočamo tužno vest, da je naš dobri in spoštovani šef, gospod

Aleksander Klešič

kavarnar in restavrater

nenadoma, po težki in mučni bolezni, umrl.

Dobrega in nadvse spoštovanega šefa, bomo ohranili v trajnem spominu.

MARIBOR, 17. januarja 1941.

Nastavljenici »Velike kavarne« in »Klub bara«, Maribor.

Po daljši bolezni nam je umrl naš preljubi soprog, oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod

FRAN SAKS

elektrotehnik

danes, dne 16. t. m., ob 10.30. uri zvečer, v 75. letu svoje starosti, previden s svetotajstvi.

Pogreb preljubega pokojnika se vrši v soboto, dne 18. t. m., ob 3.45. uri popoldne, na pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša se bo brala v frančiškanski baziliki.

V MARIBORU, dne 16. januarja 1941.

Tilka Saks, soproga, Tilka in Mirko, otroka ter ostalo sorodstvo.